

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir.

UN
WOMEN

TÜM KADINLAR
VE KIZ ÇOCUKLARI
İÇİN

KADIN DAYANIŞMA VAKFI

KADIN DANIŞMA MERKEZİ FAALİYET RAPORU

OCAK-ARALIK
2025

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ
İÇİN GÜÇLÜ SIVİL ALAN

KADIN DAYANIŞMA VAKFI
KADIN DANIŞMA MERKEZİ FAALİYET RAPORU
OCAK-ARALIK
2025

YAZARLAR:

Büşra Kıratlı • İrem Tunca • Merve Arılık

KATKI SUNANLAR:

Almila İnci, Ceren Kalay Eken, Dilara Zihnioğlu, Elif Demirci, Elif Ece Özçırpan, Gül Arslan, Gülay Coşkun Tan, Hümeyra Çelebioğlu, İrem Becerik, Meltem Ersan, Nihan Damarlı, Seher Işık, Sude Bilgin, Yıldızay Çavdar, Zekiye Karaca Boz

Grafik Tasarım: Mustafa Horuş
Tarih: Nisan 2026

Kadın Dayanışma Vakfı

bilgi@kadindayanismavakfi.org.tr
www.kadindayanismavakfi.org.tr
Mithatpaşa Cad. no:61/12 06420 Kızılay/Ankara

☎ 0 312 430 40 05
0 312 432 07 82

📷 kadindayanismavakfi

🌐 kadın-dayanışma-vakfi

📘 kadindayanismavakfi

✉ @kadin_dv

Bu yayın Avrupa Birliği'nin finansal desteği ile Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) tarafından uygulanan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Güçlü Sivil Alan" projesi kapsamında oluşturulmuştur. Bu yayında ifade edilen görüşler Kadın Dayanışma Vakfı'nın görüşleridir ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women), Birleşmiş Milletler, bağlı kuruluşları ya da Avrupa Birliği'nin resmi görüşlerini yansıtmamaktadır.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	4
1. KADIN DANIŞMA MERKEZİNE YAPILAN BAŞVURULAR	5
1.1 Şiddet Nedeniyle Yapılan Başvurular	6
1.2 Kadınlara Dair Bilgiler	8
1.3 Kadınlara Uygulanan Erkek Şiddeti	10
1.4 Şiddet Uygulayan Erkeklere Dair Bilgiler	13
2. "AİLE YILI" POLİTİKALARININ GÖLGESİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDET	14
2.1 Şiddet Uygulayan Olarak Aile	14
Aile Baskısı	15
Eğitimine Engel Olma	15
Çalışmasına Engel Olma	15
Çocukların Araçsallaştırılması	16
2.2 Aile İçi Baskı: Şiddet Ortamına Dönüş ve Desteksiz Mücadele	16
Ailenin Köstek Olması	16
Kadının Çocuğu Geride Bırakması Koşuluyla Kabulü	17
2.3 Toplumsal Aile Algısı ve Şiddetin Sürdürülmesi	17
Kutsal Annelik/Makbul Kadınlık	17
Maruz Bırakılanı Suçlama	18
Evlilik Birliğini Korumaya Yönelik Uygulamalar/Şiddetin Normalleştirilmesi	18
3. KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE MEKANİZMALARI	19
3.1 Kadın Danışma Merkezimizin Öncesindeki Başvurular	19
Kolluk Birimleri	19
Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)	20
Adli Birimler	21
İdari Birimler	22
Sağlık Kurumları	23
4. KADIN DANIŞMA MERKEZİ DESTEĞİ	24
4.1 Sosyal Destek	24
4.2 Psikolojik Destek	26
Psikolojik Destek Grup Çalışmaları ve Dayanışma Alanları	26
a. Üniversite Buluşmaları	26
b. Afet Sonrası Güçlenme Atölyeleri	27
c. Deneyim Paylaşım Atölyesi	27
d. Psikodrama Grup Terapisi Süreci	27
4.3 Hukuki Destek	28

GİRİŞ

Kadın Dayanışma Vakfı olarak 1993 yılından bu yana, kadınların şiddetten uzak ve güvenli yaşamlar kurabilmesi için mücadele ediyor, kadınlarla dayanışmayı feminist bir yöntemle ölüyoruz. Danışma merkezimize ulaşan kadınlarla sürdürdüğümüz bu dayanışma, yalnızca şiddetin kadınlar üzerindeki etkilerini anlamamıza değil, aynı zamanda Türkiye'deki şiddetle mücadele mekanizmalarının eksikliklerini gözlemlememize de olanak tanıyor.

Türkiye'nin 2021 yılında İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı ve toplumsal cinsiyet eşitliği karşıtı yaklaşımların sürmesi, kadınların haklarına erişiminde derinleşen sorunları beraberinde getirdi. 6284 sayılı Kanun, nafaka ve medeni haklar gibi alanlarda süregelen saldırılar, kadınların erkek şiddetinden uzaklaşma çabalarını zorlaştırıyor; destek mekanizmalarının çoğu, kadınların ihtiyaçlarını anlamakta ve maruz kaldıkları riski doğru şekilde tespit etmekte yetersiz kalıyor. Şiddet faillerine mahkemelerde ceza verilmemesi, kararların bozulması veya uzun yargı süreçleri, kadınların adalete olan güvenini sarsarak hukuki tekinsizlik ortamı yaratıyor.

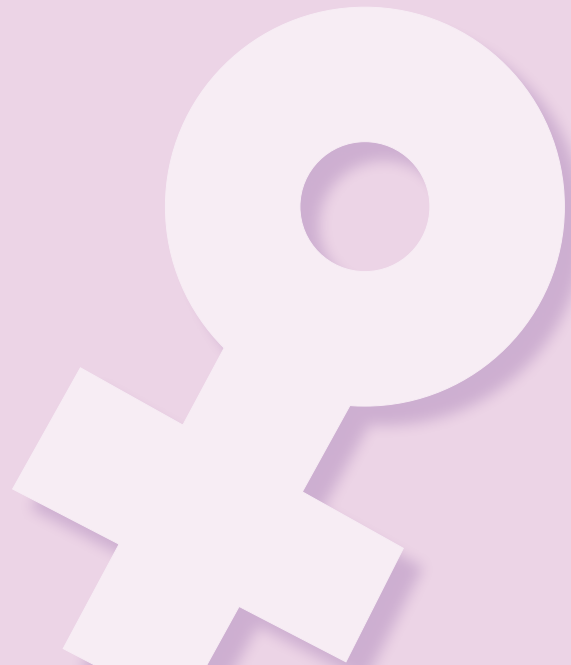
2025 yılının "Aile Yılı" olarak ilan edilmesi, kadınların güvenliği ve haklarını merkeze almayan politikaların risklerini bir kez daha görünür kıldı. Bu çerçevede, 2025 yılı faaliyet raporumuzun temasını da "Aile Yılı"nın kadınlar üzerindeki etkileri olarak belirledik. Zira danışma merkezimize başvuran kadınların deneyimleri, şiddetin en sık aile ve yakın ilişki bağlamında yaşandığını gösteriyor. En çok güvende olmaları gereken yerde şiddete maruz kalan kadınlar için, aileyi güvenli bir yapı olarak sunan politikalar koruyucu olmaktan uzaklaşıyor. Aile içindeki güç eşitsizliklerini ve cinsiyet temelli tahakküm ilişkilerini hesaba katmayan yaklaşımlar, koruma sağlamak yerine risk üretme potansiyeli taşıyor. Kadınların yaşam hakkını, güvenliğini ve özerkliğini öncelemeyen hiçbir aile politikasını kabul etmiyoruz. Bu raporla birlikte, aile merkezli politikaların kadınların hayatlarında nasıl somut sonuçlar doğurduğunu ortaya koyuyor; hak temelli, eşitlikçi ve şiddetsiz bir yaşamı güvence altına alan politikaların aciliyetini bir kez daha vurguluyoruz.

Kadına yönelik şiddetin bireysel değil, yapısal bir sorun olduğunu biliyoruz. Bu nedenle mücadelemiz, kadınların yaşam deneyimlerinden güç alıyor. Onlarca kadın, defalarca farklı kurumların kapısını çalarak yaşadıklarını anlatmaya ve destek aramaya çalışıyor. Bu deneyimler hem sistemin eksikliklerini hem de şiddeti görünmez kılan yapısal sorunları açığa çıkarıyor. Kadın danışma merkezimizde edindiğimiz bilgi ve deneyimden hareketle, sistemi kadınlardan yana dönüştürmek için çalışıyoruz.

Bu yılki faaliyet raporumuzda hem kadınların yaşadıklarını hem de sürdürdüğümüz feminist dayanışma ve mücadele çalışmalarımızı sizlerle paylaşıyoruz. Kadınların deneyimleri, bize sistemdeki tüm zorluklara rağmen dayanışmanın ve direncin gücünü hatırlatıyor ve şiddete karşı yürüttüğümüz feminist mücadeleyi her geçen gün güçlendiriyor.

Şiddetsiz ve eşit bir yaşam mümkün; biz de bu geleceği kurmak için mücadeleyi sürdürüyoruz.

Kadın Dayanışma Vakfı

1. KADIN DANIŞMA MERKEZİNE YAPILAN BAŞVURULAR

1 Ocak-31 Aralık 2025 tarihleri arasında kadın danışma merkezimize **1031 kişi** ulaştı.

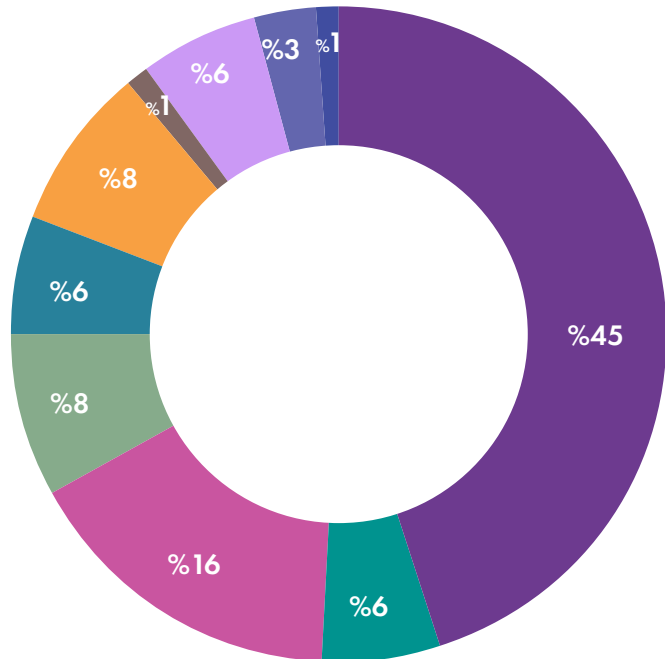
1031 kişinin %45'i yaşadığı şiddet nedeniyle destek almak için başvuran kadınlardı. Bu başvurular kapsamında kadınlara sosyal, hukuki ve psikolojik destek verdik. Güçlenme odaklı ve hak temelli yaklaşımla kadınların ihtiyaçlarına uygun destek mekanizmalarına yönlendirmeler yaptık.

Başvuruların %16'sı Vakıf ve kadın danışma merkezi çalışmaları hakkında bilgi alma amaçlıydı. Danışma merkezimize ulaşanların %8'i ise aynı ve/veya nakdi ihtiyaçları nedeniyle destek talebinde bulundu. Bu kişileri, ikamet ettikleri ilçelerdeki Sosyal Hizmet Merkezlerine, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına, belediyelere ve ilgili bölgelerde bu tür destekler sunan sivil toplum örgütlerine yönlendirdik. Başvuranların %8'i gönüllü olma talebiyle, %6'sı şiddetle mücadele alanında sunduğumuz destekler hakkında bilgi almak amacıyla, %6'sı etkinlik ve konuşmacı daveti için, %6'sı ise aynı/nakdi bağışta bulunmak üzere danışma merkezimize ulaştı. Danışma merkezimize başvuranların %3'ünü iş arayan kadınlar oluşturdu. Bu başvurularda kadınları, bağlı buldukları belediyelerin kadın danışma merkezlerine ve İŞKUR'a yönlendirdik.

Danışma merkezimize ulaşanların %1'i sığınakta kalan bir yakınına ulaşmaya çalışan kişilerdi. Bu görüşmelerde sığınakların adres ve iletişim bilgilerinin gizli olduğu, sığınakta kalan kadınların kendi talepleri olmadıkça iletişim kurulmasının mümkün olmadığı; sığınakların güvenlik ve gizlilik ilkeleri gereği üçüncü kişilerin erişimine kapalı olduğu bilgisini paylaştık.

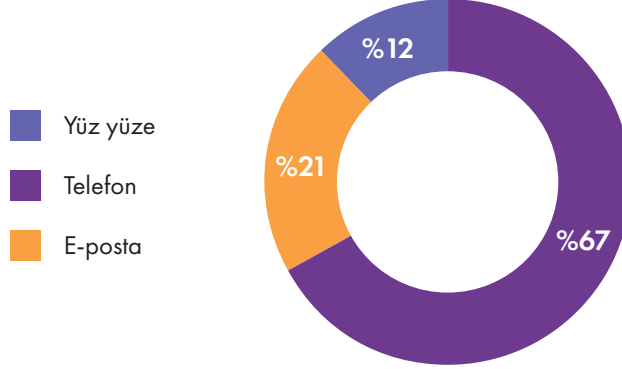

- Şiddet nedeniyle destek alma
- Şiddet nedeniyle bilgi alma
- Bilgi alma
- Aynı/nakdi ihtiyaç
- Aynı/nakdi bağış
- Gönüllü çalışma-Staj
- Yakınına arama
- Etkinlik/konuşmacı daveti
- İş arama
- Diğer

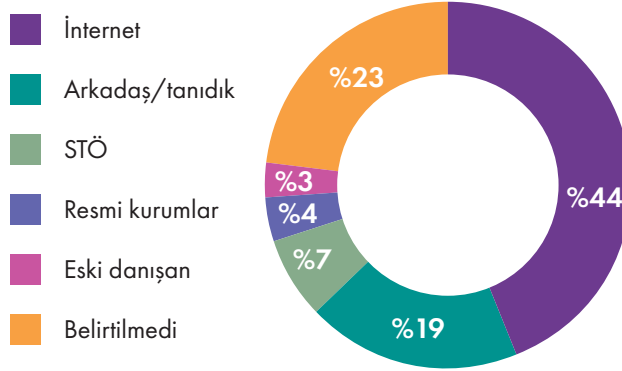

1.1 Şiddet Nedeniyle Yapılan Başvurular

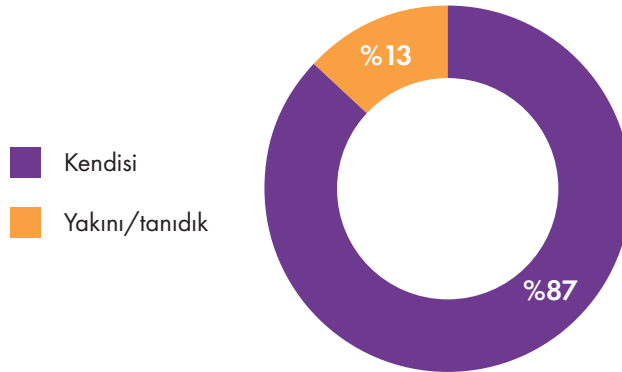
2025 yılında bizimle ilk kez iletişime geçen **465 kadınla** toplamda **1166 görüşme** gerçekleştirdik.

Başvuran kadınların %67'si danışma merkezimize telefon yoluyla, %21'i e-posta aracılığıyla ulaştı. Kadınların %12'siyle ise yüz yüze görüşme gerçekleştirdik. Görüşmeler, kadınların tercihleri ve güvenlik koşulları gözeticilerle planlandı.

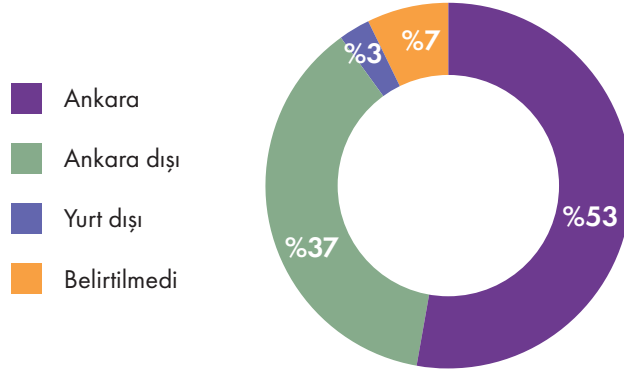

Maruz kaldığı şiddet nedeniyle başvuran kadınların %44'ü kadın danışma merkezimizden internet yoluyla haberdar olduğunu belirtirken, %19'u arkadaşları/tanıdığı aracılığıyla merkezimize ulaştığını aktardı. Başvuruların %23'ü danışma merkezinden nasıl haberdar olduğuyla ilgili bir aktarımda bulunmadı.

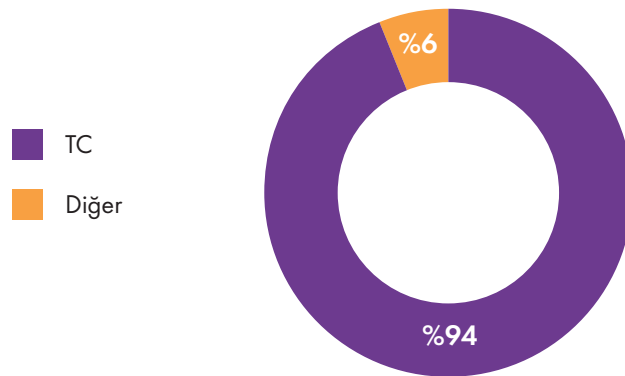
Danışma merkezimize maruz bırakıldıkları şiddet nedeniyle bilgi almak ve haklarını öğrenmek için **kendi adına başvuran kadınlar**, toplam başvuruların **%87'sini** oluşturdu. Bu başvurularda kadınlara, hakları, başvuru mekanizmaları ve mevcut destek olanakları hakkında bilgi verdik, ihtiyaçları doğrultusunda güçlenme odaklı bir destek süreci yürüttük.

Başvuruların %13'ü ise yakınlarının maruz bırakıldığı şiddet nedeniyle bizimle iletişime geçen kişilerdi. Yakınları adına başvuran kişilerle yapılan görüşmelerde, kadınların ihtiyaç ve taleplerinin doğru biçimde anlaşılabilmesi ve dayanışma ilişkisinin doğrudan kurulabilmesi için yaşananların mümkün olduğunca kadınlardan dinlenmesinin önemini paylaştık. Bu nedenle, ilgili kişilere kadınlara aktarabilecekleri temel bilgileri sunduk ve kadınların dilerlerse doğrudan bizimle iletişime geçebileceklerini söyledik. Görüşmenin içeriğine bağlı olarak, kadınların herhangi bir nedenle doğrudan iletişim kuramadığı durumlarda ise, atabilecekleri ilk adımlara ilişkin temel bilgilendirmeler arayan kişiye yapıldı. Bu süreçte önceliğimiz, kadınların güvenliğini gözeterek haklarına ve destek mekanizmalarına erişimine katkı sunmaktı.

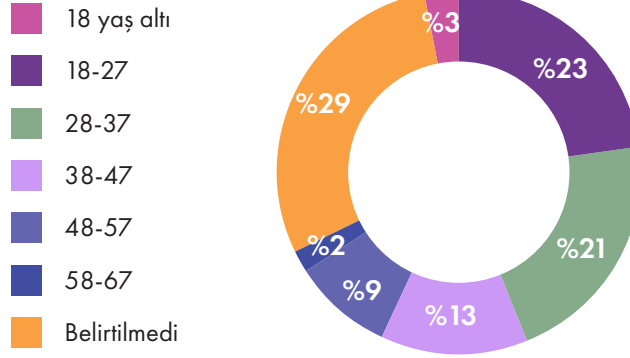
Başvuran kadınların %53'ü Ankara'da yaşıyordu. Ankara dışından başvuranların oranı ise %37'di. Bu başvurular; Adana, Afyonkarahisar, Ağrı, Aksaray, Antalya, Aydın, Balıkesir, Batman, Bingöl, Bitlis, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Düzce, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Hakkari, Hatay, Iğdır, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karabük, Kastamonu, Kayseri, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Muş, Niğde, Ordu, Sakarya, Samsun, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Şırnak, Tekirdağ, Tunceli, Uşak, Van ve Yozgat illerinden yapıldı.

Kadınların %3'ü ise; Almanya, Avusturya, Belçika, Endonezya, Filistin, Fransa, Hollanda, Irak, İngiltere ve Rusya'da yaşayan kadınlardı. Başvuranların %7'si yaşadığı yere dair bilgi paylaşmadı. Bu dağılım, danışma merkezimizin hem yerel, hem de ulusal ve uluslararası düzeyde erişilebilir bir destek mekanizması olduğunu gösteriyor.

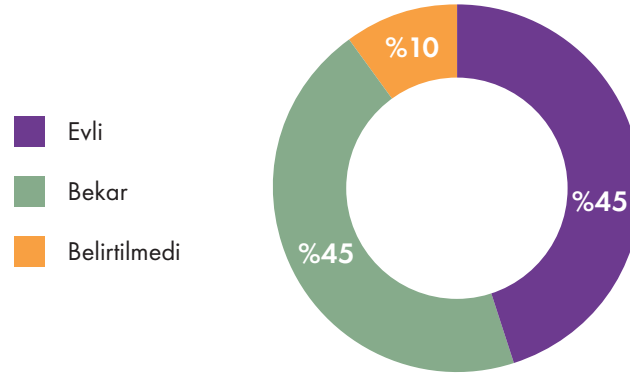
Başvuranların %94'ü Türkiye vatandaşı olan kadınlardı. %6'sı ise Türkiye vatandaşlığı bulunmayan uluslararası koruma veya geçici koruma statüsündeki mülteci kadınlardı. Görüşmelerimizi Türkçe ve İngilizce dillerinde gerçekleştirdik.

1.2 Kadınlara Dair Bilgiler

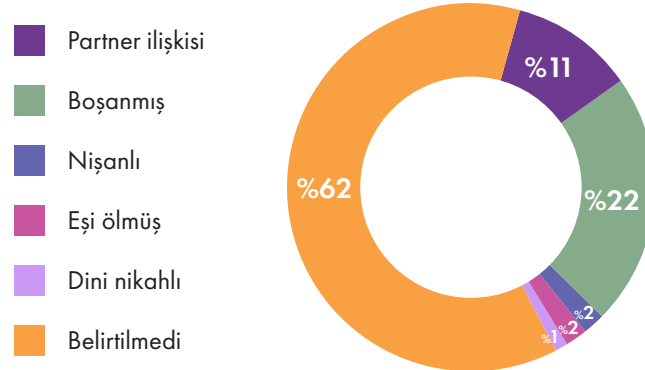
Şiddet nedeniyle destek almak üzere başvuran kadınların %3'ü 18 yaş altındaydı. Başvuranların %23'ü 18-27 yaş aralığında, %21'i 28-37 yaş aralığında, %13'ü 38-47 yaş aralığında, %9'u 48-57 yaş aralığında ve %2'si 58-67 yaş aralığındaydı. Kadınların %29'u ise yaşına ilişkin bilgi paylaşmadı.

Bu dağılım, danışma merkezimize farklı yaş gruplarından kadınların başvurduğunu ve şiddetin yaşamın farklı dönemlerinde karşılaşılan yapısal bir sorun olduğunu bir kez daha ortaya koydu.

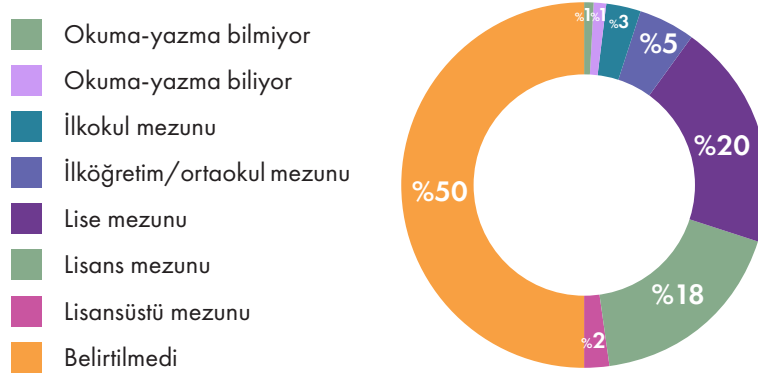
Başvuran kadınların %45'i evli, %45'i bekar; %10'u ise ilişki durumuna dair bilgi paylaşmadı.

Bu dağılım, kadına yönelik şiddetin yalnızca evlilik ilişkisiyle sınırlı olmadığını; evli olmayan kadınların da partnerleri, eski partnerleri ya da yakın çevreleri tarafından şiddete maruz bırakıldığını açık biçimde ortaya koyuyor. Şiddet, kadınların medeni durumundan bağımsız olarak, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden beslenen yapısal bir sorun olarak varlığını sürdürüyor.

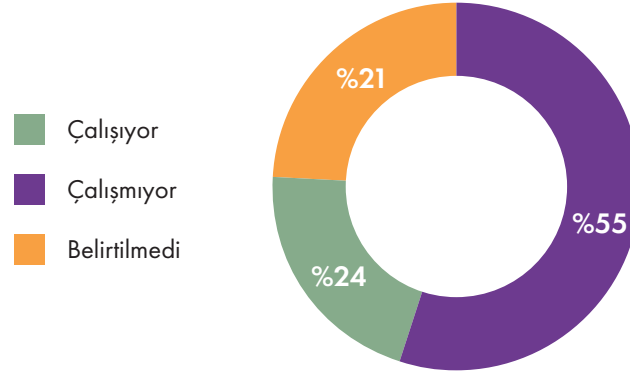
Danışma merkezimize başvuran bekar kadınların %22'si boşanmış, %11'i partner ilişkisi içinde, %2'si ise nişanlı olduğunu paylaştı. Kadınların %2'sinin eşi ölmüştü ve dini nikahlı kadınlar %1 oranındaydı. Bekar kadınların %62'si güncel ilişki durumuna dair ayrıntılı bilgi vermedi.

Bu veriler, bekar kadınların farklı yaşam deneyimlerine sahip olduğunu ve şiddetin her ilişki biçiminde ortaya çıkabildiğini gösteriyor.

Danışma merkezimize başvuran kadınların %20'si lise mezunu, %18'i lisans mezunu idi. Bunu %5 ile ilköğretim mezunu ve %3 ile ilkokul mezunu kadınlar izledi. Kadınların %2'si lisansüstü eğitim almış, %1'i okuma-yazma bilmeyen ve %1'i yalnızca okuma-yazma bilen kadınlardı.

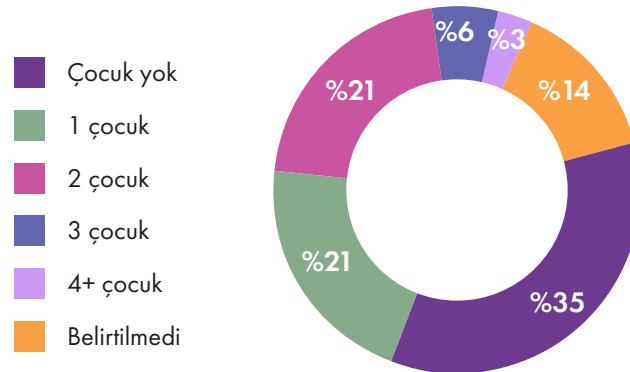
Bu dağılım, erkek şiddetinin "eğitimsizlikle" açıklanamayacağını; şiddetin, kadınların eğitim düzeyinden bağımsız olarak, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden beslenen bir sorun olduğunu gösteriyor. Farklı eğitim seviyelerinden kadınların danışma merkezine başvurması, şiddetin her kesimde ve her yaşam deneyiminde karşılık bulunduğunu görünür kılıyor.

Danışma merkezimize başvuran kadınların %55'i ev dışında ücretli bir işte çalışmıyor, %24'ü ücretli bir işte çalışıyordu. %21'i ise çalışma durumuna dair bilgi paylaşmadı. Bu veriler, danışma merkezimize başvuran kadınların büyük bir bölümünün ekonomik bağımsızlık konusunda desteğe ihtiyaç duyabildiğini ortaya koydu.

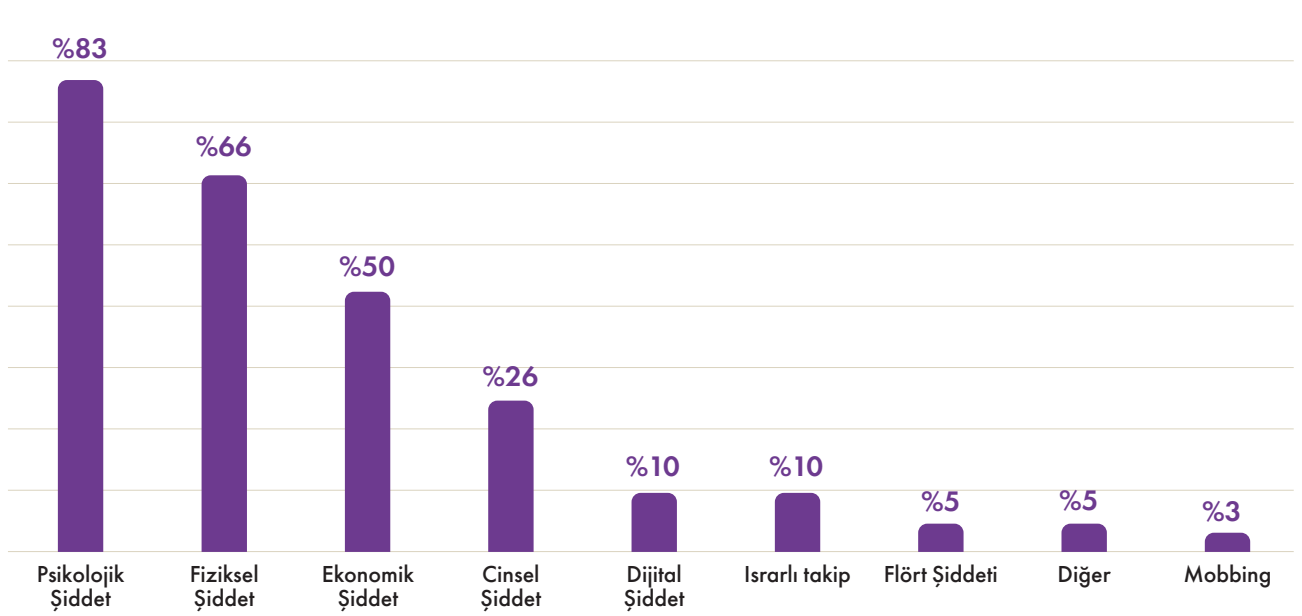
Şiddet nedeniyle başvuran kadınların %43'ünün bakmakla yükümlü olduğu kişiler vardı. Kadınların %37'si böyle bir yükümlülükleri olmadığını belirtirken, %20'si buna dair bilgi vermedi.

Bakım yükü olan kadınların %90'ı çocuklarından, %10'u ise diğer aile bireylerinden sorumluydu. Bu veriler, kadınların üzerindeki bakım yükünün ağır olduğunu ve özellikle çocuk bakımının toplumda çoğunlukla kadına yüklenen bir sorumluluk olduğunu bir kez daha ortaya koydu.

Danışma merkezimize başvuran kadınların %35'i çocuğu olmadığını aktardı. Tek çocuğu olan kadınlar başvuranların %21'ini, iki çocuğu olanlar ise %21'ini oluşturuyordu. Kadınların %6'sının üç, %3'ünün ise dört ve daha fazla çocuğu vardı. Başvuranların %14'ü çocuk sayısı ile ilgili bilgi paylaşmadı.

1.3 Kadınlara Uygulanan Erkek Şiddeti

2025 yılında kadın danışma merkezimize başvuran kadınların **%83'ü**; öldürmekle, çocuğun velayetini almakla, boőanmakla tehdit etme, hakaret, aile ve arkadaş çevresinden soyutlama, yalnızlaőtırma, özel hayatını ifőa etmekle tehdit etme, kıskançlık, küfür, manipüle etme, ideal annelik üzerinden baskı kurma, bedeni üzerinden aőaęılama, iftira, aőaęılama, baskı, suçlama, çocukları ve ailesini öldürmekle tehdit etme, iőtten çıkarma ve sigorta girişinin sonlandırılmasıyla tehdit etme, farklılıklar üzerine kötü muamelede bulunma, evcil hayvanını öldürmekle tehdit etme, kıyafetine karıőma, kısıtlama, dışarı çıkmasını, televizyon izlemesini, müzik dinlemesini yasaklama, bağırma, kendini öldürmekle tehdit etme, kadını icraya vermekle tehdit etme, ayrılmakla tehdit ederek evliliğe zorlama, çocuklarıyla görüőtürmeme, ibadet etmeye zorlama, nafaka vermemekle ve boőanmamakla tehdit etme gibi farklı biçimlerde **psikolojik şiddete** maruz bırakılmıştı.

Maruz bırakıldıkları şiddet nedeniyle boşanmak isteyen kadınlar, eőtleri tarafından boőanmamakla tehdit edilerek psikolojik baskı altına alındıklarını, bunun da şiddet içeren ilişkiden uzaklaőtmalarını zorlaştırdığını ifade etti. Eőtinin **“Seni boőamayacaęım, süründüreceğim”** sözleri nedeniyle danışma merkezimize ulaşan danışanımıza boşanma davalarıyla ilgili hukuki bilgilendirme yaparak, dava takibi desteği alabilmesi için yaşadığı Őehirdeki sivil toplum örgütüne yönlendirdik.

Kadınların **bedenleri üzerinden aőaęılanması**, danışma merkezimize başvuran kadınların en sık karőtlaőtığı psikolojik şiddet biçimlerinden biri oldu. Partneri tarafından bu Şekilde maruz bırakıldığı durumu, danışanımız Şu sözlerle ifade etti: **“Yüzüm kötü bir hal almaya baőladıęa benim dıő görünüőtümü aőaęılamaya baőladı. Beni yanına yakıőtırmadığını yüzüme defalarca kez söylemeye baőladı. Arkadaőlarının yanında küçük düőtüyor, ‘sana sadece ben bakarım sen kadın değilsin ki’ diyor”**. Bu görüőtmede, toplumsal cinsiyet rollerini ve bu rollerden kaynaklanan **“makbul kadınlık”** anlayışını ele aldık. Danışanımızla toplumun kadına dayattığı “güzel ve bakımlı olma” beklentisini ve erkeklerin bu beklentiyle kadınların bedenleri üzerinde söz hakkı iddia ettiğini konuştuk. Bu sayede, danışanımızın yaşadığı şiddeti **toplumsal cinsiyet bağlamında anlamlandırmasına** ve kendi deneyimini yeniden çerçevelemesine destek verdik.

Kadınların sıklıkla ilişkilerinde **manipölasyona maruz kalmaları**, şiddetin psikolojik etkilerini de derinleştiriyor. Partneri tarafından suçlanan danışanımız, durumu Şu sözlerle aktardı: **“Çok sık kavga ediyorduk, hepsinde o hatalı olduğunu bilmesine rağmen benim vicdanımı sömürerek bana özür diletiyor, benim efor sarf ederek onun gönlünü almama sebep oluyordu.”** Görüőtmede, yaşadığı durumun **psikolojik şiddet** olduğunu ve bu şiddet biçiminin iliőkideki manipölasyon ve suçlama döngüsü üzerinden nasıl sürdüğünü konuştuk. Bu sayede danışanımızın deneyimini anlamlandırmasına ve kendi duygusal yükünü fark etmesine destek verdik.

Kadınların bedenleri ve hayatları üzerinde erkekler tarafından kurulan baskı, bu yıl da danışma merkezimize başvuran kadınların sıkça tanık olduğu psikolojik şiddet biçimlerinden biri oldu. Kadınların giydiği kıyafetten dışarı çıkmalarına, aileleri ve arkadaşlarıyla sosyalleşmelerine kadar müdahaleyi kapsayan bu eril baskı karşısında, danışanlarımızla şiddet döngüsü ve güvenli ilişki konularını ele aldık. Eşi tarafından dışarı çıkmasına izin verilmeyen bir danışanımız, planladığımız yüz yüze görüşmeye katılmadı. Bu nedenle görüşmeyi online ortamda gerçekleştirdik, böylece danışanımızın güvenliğini gözeterek destek sağladık.

Kadınların **%66'sı** boğaza bıçak dayama, bıçaklama, tokat, tekme, yumruk atma, darp etme, evden kovma, silah dayama, evdeki eşyaları kırma, evi yakmaya çalışma, evden çıkmasına izin vermeme, bıçakla üstüne yürüme, elleriyle boğmaya çalışma, öldürme, üzerine eşya fırlatma, kafasını duvara vurma, eşyalarına zarar verme, aç bırakma, boğazını sıkma, kemerle vurma, saçlarını yolma, kapıyı, pencereyi yumruklama, kapıyı kırma, üstüne yürüme, kıyafetlerini yakma, hamileyken karnını tekmeleme, yerde sürüklenme, ilaçlarını kullanmasını engelleme, zehirlenme, bileğini bükme, kaçırma, başörtüsü kullanmaya veya çıkarmaya zorlama ve alkol almaya zorlama şeklinde **fiziksel şiddete** maruz bırakıldı.

Eşi tarafından ağır şekilde darp edilen bir danışanımız, şiddet içeren ilişkiden uzaklaşmak istediğini ancak çalışmadığı ve geliri olmadığı için bu sürecin kendisi için zor olduğunu paylaştı. Danışanımızın **güvenlik riski** bulunduğu için 6284 sayılı Kanun kapsamındaki tedbirlerden yararlanabilmesi amacıyla Ankara Barosu Gelincik Merkezi'ne yönlendirdik. Ayrıca, uzaklaştırma kararı, geçici velayet ve tedbir nafakası hakkında bilgi verdik. Danışanımız, detaylı hukuki destek almak için gönüllü avukatlarımızla görüştü. Ekonomik bağımsızlığını güçlendirebilmesi için iş bulma sürecinde Ankara Büyükşehir Belediyesi Kariyer Merkezi'ne yönlendirdik. Bu süreçte danışanımızın güvenliği, haklarına erişimi ve ekonomik bağımsızlığı hakkında görüşmemizi sürdürdük.

Erkek şiddetinin, toplumsal cinsiyet rollerindeki eşitsizlikten kaynaklandığını ve patriyarkal sistemin erkeklere bu gücü verirken şiddeti cezalandırmadığını, aksine normalleştirdiğini biliyoruz. Partneri tarafından fiziksel şiddete maruz bırakılan danışanımız, şiddet uygulayan erkeğin bu sırada kolunun çıkması üzerine gittiği hastanede bunu rahatça söyleyebildiğini paylaştı: **“Beni döverken kolunun çıktığını hastanede söyledim, hiç çekinmeden.”** Bu ifade, kadına yönelik maruz bırakıldığı erkek şiddetinin ne denli normalleştirildiğini gözler önüne serdi. Görüşmede patriyarkal sistemi, şiddetin normalleştirilmesini ve güvenli ilişkiyi konuştuk.

Kadınların **%50'si**; parasını veya birikimini elinden alma, maaşını ödememe, maaş kartına el koyma, çalışmasına izin vermeme, iş yerinden kovdurma, mal veya miras üzerinde hak tanımama, mal kaçırma, borçlandırma, kendi borçlarını ödetme, evin ve çocukların ihtiyaçlarını karşılamama, kirayı veya faturaları ödememe, nafaka ödememe, eğitime engel olma vb. şekillerde **ekonomik şiddete** maruz kalmıştı.

Kadınlar, şiddet içeren ilişkilerden uzaklaşmak için evliliklerini sonlandırdıklarında, ortak çocuğun bakımını üstlendikleri için kendilerine tanınan iştirak nafakasını eski eşlerinden çoğu zaman alamıyorlar. Bu durum, boşanma sonrası sürecin kadınlar için ekonomik ve psikolojik açıdan zorluklar barındırdığını gösteriyor.

Bu durumla ilgili destek talep eden danışanımızı, icra takibi yoluyla nafakayı alabilmesi konusunda bilgilendirdik. Ayrıca, çocuğu için Sosyo-Ekonomik Destek (SED) alabilmesi amacıyla Sosyal Hizmet Merkezi'ne (SHM) yönlendirdik. Bu süreçte, danışanımızın hem haklarına erişimini hem de çocuğunun temel ihtiyaçlarını nasıl güvence altına alabileceği konusunda görüşmemizi sürdürdük.

Boşanma sürecinde erkekler, kadınların mal paylaşımından kaynaklanan haklarını engellemek için sıkça mal kaçırarak ekonomik şiddeti sürdürüyor. Boşanma davası sonrasında, evliyken oturdukları evi terk etmek zorunda kalan danışanımız durumu şöyle paylaştı: **“Benim de hakkım ama neden kalamıyorum?”** Danışanımıza hukuki destek sağlayarak, konut tahsisi talebinde bulunabileceğini ve mal kaçırma amacıyla muvazaalı satış yapıldığı iddiasıyla satılan taşınmazlara ilişkin tapu iptal-tescil davası açabileceği konusunda bilgilendirdik.

Danışma merkezimize başvuran kadınların **%26'si**; taciz, cinsel istismar, tecavüz, cinsel ilişki için rıza inşası kurma, cinsel birliktelik esnasında izinsiz olarak görüntülerini çekme, hamile kalmaya veya kürtaj olmaya zorlama, cinsel içerikli mesajlaşmaya zorlama, rızası dışında jinekolojik muayeneye götürme, zorla pornografik içerikler izletme, istemediği pozisyona zorlanma biçimlerinde **cinsel şiddete** maruz bırakılmıştı.

Eski partneri tarafından cinsel şiddete maruz bırakılan danışanımız, yaşadığı durumu kendini suçlayarak **“Keşke o gün bir şey yapabilseydim, şu an bunları yaşamıyor olurum. Çok utanç duyuyorum, bu yüzden de kimseye inanmıyorum.”** sözleriyle aktardı. Görüşmemizde, patriyarkal sistemin şiddetin sorumluluğunu gizleyerek utanç duygusunu maruz bırakılan kişiye yönelttiğini vurguladık. Danışanımızla, yaşadığı şiddetin tek sorumlusunun şiddeti uygulayan kişi olduğunu ve kendisini suçlamaması gerektiğini konuştuk. Bu süreç, danışanımızın yaşadığı travmayı anlamlandırmasına ve kendi haklarını sahiplenmesine destek oldu.

Çalıştığı iş yerinde patronuyla yaşadığı birliktelik sırasında alkolüne madde eklenerek cinsel şiddete maruz bırakılan danışanımız, hiyerarşik güç dengesinin de etkisiyle ve bir süre delil toplayabilmek için ilişkisini sürdürmek zorunda kaldıktan sonra yaptığı şikâyetin sonucunda, **“Sevgili hayatının devam ettirildiği gerekçe gösterilerek serbestlik kararı çıktığını”** paylaştı. Bu durum, kadınların adalete erişmek için delil toplamak zorunda kalmalarının, şiddet içeren ilişkiyi devam ettirmelerine ve şiddetin psikolojik etkilerinden daha derin biçimde etkilenmelerine yol açabildiğini gösteriyor. Danışanımız, yaşadığı sürecin etkilerini, bir ayda 15 kilo verdiğini ve saçlarını sıfıra vurduğunu anlatarak açıkladı. Bu örnek, şiddetin fiziksel ve psikolojik sonuçlarının yanı sıra, adalete erişim süreçlerinde karşılaşılan yapısal engellerin kadınlar üzerinde yarattığı derin etkileri ortaya koyuyor.

Kendisine tecavüz eden kişiyle ailesi tarafından zorla evlendirilen danışanımız; ağır can güvenliği riski nedeniyle iki çocuğunu bırakarak evi terk etmek zorunda kalmıştı. Takipli yaptığımız görüşmelerde, danışanımızın öncelikli talebi can güvenliğinin sağlanması ve çocuklarını geri alabilmek oldu. Sağladığımız hukuki desteğin ardından, öncelikle şehir değiştirerek gizlilik kararı ve geçici velayet istemiyle başvuruda bulundu. Ardından, adli yardımdan avukat ataması yapıldı ve uzaklaştırma kararı alındı. Danışanımız, taşındığı yeni şehirde iş buldu ve sürecin sonunda çocuklarını yanına aldı. Bu süreç, danışma merkezimizin hem güçlenme ve güvenlik odaklı sosyal destek, hem de hukuki destek çalışmalarının kadınların hayatlarını değiştirmedeki önemini gösterdi.

Kadınların **%10'u**; sosyal medya hesabını izinsiz kullanma veya hesap üzerinden başkalarına mesaj atma, fotoğraf paylaşmaya zorlama, kişisel bilgileri, fotoğrafları, videoları izinsiz paylaşma, telefonunu karıştırma, kişisel mesajlaşmaları kendi telefonuna yükleme, kişisel verilerine (T.C. kimlik numarası, adres vb.) dijital yollarla ulaşma şeklinde **dijital şiddete** maruz kaldı. Bu veriler dijital güvenlik ile hukuki yönlendirmeye olan ihtiyacı ortaya koyuyor.

Eşi tarafından fiziksel ve psikolojik şiddete maruz bırakılan danışanımız, dayanışma ihtiyacıyla bize ulaştığında; eşi telefonunu kurcalayarak Vakfımızın telefon numarasını silmiş, böylece hem dijital şiddet uygulamış, hem de şiddetle ilgili destek almasını engellemeye çalışmıştı. Boşanma konusunda destek talebiyle bize ulaşan danışanımızı, avukat edinebilmesi için Ankara Barosu Gelincik Merkezi'ne yönlendirdik ve ayrıca tedbir nafakası ile konut tahsisi konularında bilgilendirdik.

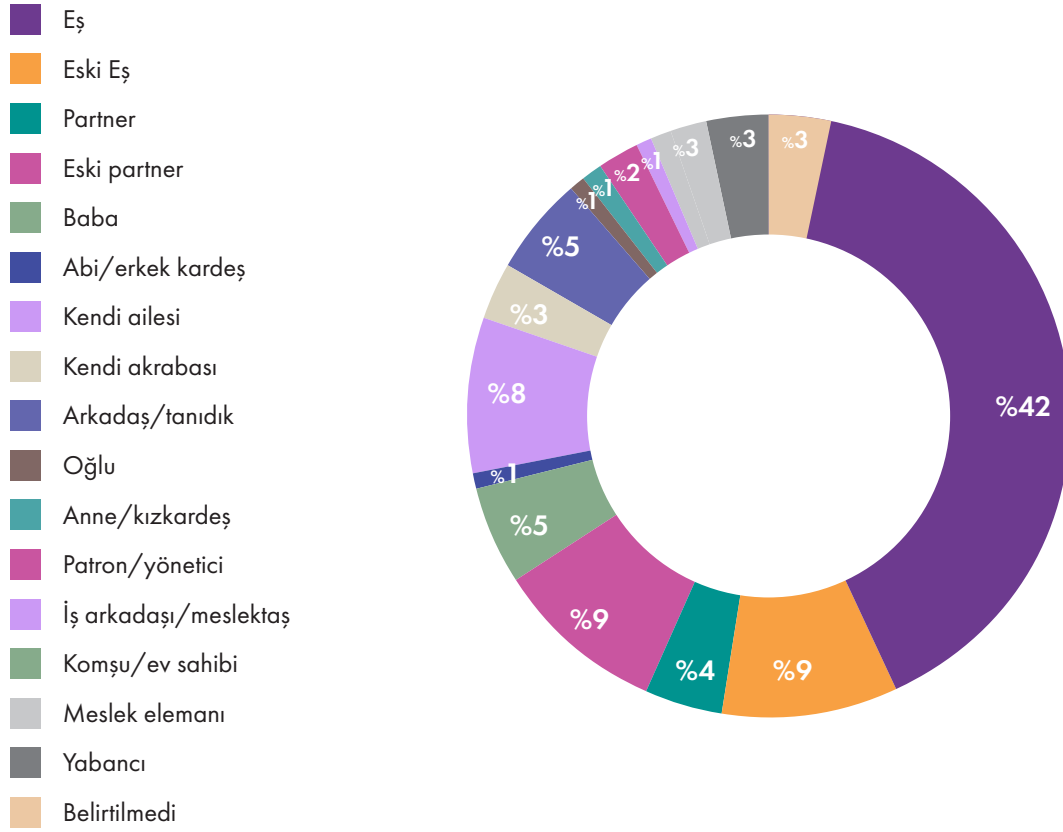
Kadınların **%10'u**; telefon, e-posta ve sosyal medya gibi iletişim kanalları aracılığıyla sürekli aranma ve mesaj gönderilme, ailesine ve iş arkadaşlarına ulaşılması, evine ve iş yerine gelinmesi, yolda yürürken takip edilme, uygulamalar aracılığıyla istemedikleri halde ev adreslerine yemek gönderilmesi gibi yöntemlerle **ısrarlı takibe** maruz bırakılmıştı. Bu veriler, kadınların maruz bırakıldığı şiddetin fiziksel, psikolojik ve dijital sınırları aşarak sürekli bir taciz ve takip biçiminde devam ettiğini ve danışma merkezimizin güvenlik planlaması ve yönlendirme çalışmalarının önemini ortaya koyuyor.

Şiddet içeren ilişkilerden uzaklaşan kadınların yoğun şekilde ısrarlı takibe maruz bırakıldığını gözlemledik. Kadınlar şiddet nedeniyle ilişkilerini bitirdiğinde, eski eşler ve partnerler ısrarlı takip yoluyla şiddet içeren davranışlarını sürdürüyor. Bu durum, kadınların güvenli bir şekilde ilişkiden uzaklaşmasını ve yaşamlarını yeniden kurmasını zorlaştırıyor.

Eski partnerinin ısrarlı takibini önlemek amacıyla iletişim araçlarından engelleyen danışanımız, eski partnerinin kendisinin iş yerinin ve evinin önüne gelip saatlerce beklediğini paylaştı. Danışanımıza, ısrarlı takibin suç olduğunu ve şikâyetçi olabileceğini aktardık. Ayrıca, 6284 sayılı Kanun kapsamında uzaklaştırma tedbiri ile ilgili bilgilendirdik ve ücretsiz avukat desteği için Ankara Barosu Gelincik Merkezi'ne ve Adli Yardım Merkezine yönlendirdik.

Danışma merkezimize yaşadıkları şiddetle ilgili destek almak için başvuran kadınların **çoğunluğunun birden fazla şiddet türüne eşzamanlı olarak maruz kaldığını** gözlemledik.

1.4 Şiddet Uygulayan Erkeklere Dair Bilgiler

Kadınların **%42'si evli oldukları erkek tarafından** şiddete maruz bırakıldığını aktardı. Şiddet uygulayanların %9'u eski eşlerdi. Kadınların %9'u eski partnerleri, %8'i kendi ailesi, %5'i babası, %5'i arkadaşı/tanıdığı ve %4'ü partneri tarafından şiddete maruz bırakılmıştı. Şiddet uygulayanların %3'ü yabancı, %3'ü kendi akrabası, %2'si patron ve yönetici olan kişilerdi. Kadınların %2'si meslek elemanı (başvuru mekanizmalarında karşılaşılan meslek profesyonelleri) %1'i abi/erkek kardeş, %1'i iş arkadaşı, %1'i komşu/ev sahibi, %1'i anne/kız kardeş, %1'i oğlu tarafından şiddete maruz bırakılmıştı. Kadınların %3'ü şiddet uygulayanın kim olduğu bilgisini paylaşmadı.

Danışma merkezimize başvuran kadınların %76'sı, şiddet uygulayan erkekle aynı evde yaşamıyordu. Aynı evde yaşayan kadınların oranı %16, bu konuya dair bilgi paylaşmayan kadınlar ise %8 idi.

Evli olduğu erkek tarafından şiddete maruz bırakılan kadınların oranı %42 olmasına rağmen, şiddet uygulayan kişiyle aynı evde yaşamayan kadınların oranının %76 olması, kadınların şiddet içeren ilişkilerden uzaklaşmak için verdiği mücadeleyi ortaya koyuyor. Henüz boşanma süreci başlamadan veya tamamlanmadan önce, 6284 sayılı Kanun'un sağladığı koruyucu ve önleyici tedbirlerden yararlanmak, kadınların güvenliğini sağlamak ve şiddet döngüsünü kırmak açısından kritik önem taşıyor.

2. “AİLE YILI” POLİTİKALARININ GÖLGESİNDE KADINA YÖNELİK ŞİDDET

2025 yılının sosyal politika gündeminde “Aile Yılı” olarak ilan edilmesi, kamusal söylemde ailenin korunması ve güçlendirilmesine yapılan vurguyu artırdı. Bize ulaşan danışanlarımızın deneyim ve aktarımlarından tespit ettiğimiz üzere kutsallık atfedilen aile çoğu zaman, toplumsal cinsiyet temelli eşitsizliğin ve şiddetin hem kaynağı, hem de yeniden üretilmesi için bir mekanizma işlevi görüyor. Kutsal aile söylemiyle üretilen baskı mekanizmaları, kadınların şiddet döngüsünden uzaklaşmasını engelliyor.

Kadın danışma merkezimiz aracılığıyla elde ettiğimiz veriler, şiddetin en yoğun biçimde kadınların en yakın ilişkilerinde gerçekleştiğini gösteriyor. Başvuruların büyük çoğunluğunda şiddet uygulayan kişi, **mevcut ya da eski eş/partner** olarak görülüyor. Bu oran, toplam başvuruların **yaklaşık üçte ikisini** oluşturuyor. Bunun yanı sıra baba, erkek kardeş, diğer aile üyeleri ve akrabalar tarafından uygulanan şiddet de dikkate değer bir düzeyde. Bu tablo; şiddetin “ailenin dışında” değil, çoğu zaman aile ve yakın ilişki bağlamı içinde üretildiğini açıkça ortaya koyuyor.

“Aileyi güçlendirme” başlığı altında yürütülen sosyal politikaların, aileyi homojen ve güvenli bir yapı olarak idealize etmesi; aile içindeki güç eşitsizliklerini, cinsiyet temelli tahakküm ilişkilerini ve kadınların maruz bırakıldığı şiddeti yeterince hesaba katmadığında, koruma yerine risk üretme potansiyeli taşıyor. Kadınların güvenliğini merkeze almayan, şiddet karşısında kadının yaşam hakkını ve özerkliğini önceliklendirmeyen hiçbir aile politikası, toplumsal refahı güçlendiremiyor.

Başvurular, ayrılık sonrası şiddetin de önemli bir yer tuttuğunu gösteriyor. Eski eş kategorilerindeki oranlar; kadınların ilişkiden ayrıldıktan sonra dahi şiddet tehdidi altında kalabildiğini ortaya koyuyor. Bu durum; boşanma süreçlerinde, koruyucu-önleyici tedbirlerin uygulanmasında ve izleme mekanizmalarında güçlendirilmiş politikaların gerekliliğini bir kez daha gösteriyor.

Ayrıca kamusal alanda – iş yerinde, eğitim kurumlarında ya da mahalle ilişkilerinde – gerçekleşen şiddet olayları da kadınların yalnızca özel alanda değil, yaşamın tüm alanlarında cinsiyet temelli şiddet riskiyle karşı karşıya olduğunu ortaya koyuyor. Bu nedenle şiddetle mücadele, yalnızca aileyi merkeze alan değil; kadınların birey olarak haklarını, güvenliğini ve eşitliğini esas alan bütüncül bir sosyal politika yaklaşımını savunmayı gerektiriyor.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede öncelik, aile birliğinin korunması değil; kadının yaşam hakkı, güvenliği ve güçlenmesi olmalı. Sosyal politikaların bu perspektifle yeniden kurgulanması gerekiyor. Aksi halde, “aileyi koruma” söylemi, şiddetin üzerini örten bir çerçeveye dönüşme riski taşıyor. Kadın danışma merkezimizin deneyimi bir kez daha gösteriyor ki; gerçek anlamda güçlü bir toplum; kadınların şiddetten uzak, özgür ve eşit bir yaşam sürdüğü koşullarda mümkün olabilir.

2.1 Şiddet Uygulayan Olarak Aile

2025 yılında danışma merkezimize şiddet nedeniyle başvuran kadınların anlattıkları, şiddetin en çok ev içinde yaşandığını bir kez daha ortaya koydu. Başvurularda şiddet uygulayanların %42’si eş, %14’ü baba, abi veya erkek kardeş gibi kadınların kendi aile üyeleri, %9’u ise kadınların eski eşleriydi. Yani kadınların %65’ine şiddet uygulayanlar aile üyeleriydi. Bu durum; kadınların en çok güvende olmaları gereken yerde, yani aile içinde, şiddete maruz kaldığını gösteriyor. Bu tablo; şiddetin münferit bir sorun olmadığını, yapısal bir boyutu bulunduğunu ve aileyi merkeze alan politikaların kadınların güvenliğini önceliklendirmedeği sürece şiddeti görünmez kılma riski taşıdığını açıkça ortaya koyuyor.

Aile Baskısı

Kadın danışma merkezimize yapılan başvurular, özellikle kız çocuklarının ve genç kadınların aileleri tarafından maruz bırakıldığı baskının ne kadar yaygın olduğunu gösteriyor. Bu baskı çoğu zaman “koruma” ya da “aile kararı” adı altında meşrulaştırılıyor; ancak gerçekte kadınların hayatını kuşatan bir psikolojik şiddet olarak yaşanıyor.

Dayanışma kurduğumuz bir kadın yaşadıklarını **“Evde üzerimde yoğun bir baskı var. Dışarı çıkmama izin verilmiyor, insanlarla görüşmem engelleniyor. Babam bir keresinde açıkça ‘Dışarı çıkarsan seni silerim’ dedi.”** sözleriyle ifade etti. Bu sözlerin, açık bir tehdit ve psikolojik şiddet olduğunu konuşarak maruz kaldığı şiddetin adını birlikte koyduk.

Baskı bazen doğrudan yasaklarla, bazen duygusal manipülasyonla, bazen de “aile onuru” söylemiyle kuruluyor; ve çoğu zaman genç kadınları istemedikleri evliliklere ya da şiddet içeren ilişkilere itiyor.

Eşinden gördüğü fiziksel şiddet nedeniyle merkezimize başvuran bir başka kadın, 15 yaşında sevgili olduğu kişiyle 17 yaşında, ailesinin hukuki izniyle evlendiğini anlattı. Aslında evlenmek gibi bir düşüncesi olmadığını; ancak annesinin **“Ya ayrıl, ya da ilişkinin adını koyalım”** diyerek kendisini zorladığını paylaştı. Aile içindeki baskı, onu çocuk yaşta bir evliliğe ve ardından şiddet içeren bir ilişkiye sürüklemişti.

Bu deneyimler bize bir kez daha şiddetin yalnızca fiziksel olmadığını; kontrol, tehdit, izolasyon ve zorla evlendirmenin de şiddetin farklı biçimleri olduğunu gösteriyor. Kadınlar çoğu zaman hayatlarının henüz başındayken, en yakınları tarafından şiddetle karşı karşıya bırakılıyorlar.

Eğitimine Engel Olma

Başvurular, ailelerin özellikle kız çocuklarının eğitim hakkını engelleyerek ekonomik şiddet uyguladığını açıkça gösteriyor. Eğitimden mahrum bırakılmak yalnızca bir “aile kararı” değil; kız çocuklarının geleceğini, ekonomik bağımsızlığını ve yaşam seçeneklerini ellerinden alan bir şiddet biçimi olarak karşımıza çıkıyor.

Danışma merkezimize başvuran ve maruz kaldığı şiddet nedeniyle destek isteyen 16 yaşındaki bir danışanımız babası tarafından fiziksel, ekonomik ve psikolojik şiddete maruz bırakıldığını ifade etti.

Maruz bırakıldığı ekonomik şiddeti **“Ablamın üniversiteye gitmesine bile izin vermiyorlar. Benim de liseye gitmeme...”** sözleriyle ifade etti. Eğitim hakkı engellenen bu iki genç kadının, ev içinde ciddi can güvenliği riski altında olduğunu yaptığımız görüşmelerde gözlemledik. Can güvenlikleri ve olası barınma ihtiyaçları için alabilecekleri desteklere dair bilgilendirerek sığınağa yönlendirdik.

Eğitim hakkı elinden alınan kız çocukları hem aile içinde hem de gelecekte kuracakları ilişkilerde eşitsiz koşullara mahkûm ediliyor. Ekonomik bağımsızlık olasılığı ortadan kaldırıldığında şiddet döngüsü derinleşiyor. Bu nedenle kız çocuklarının eğitime erişimi bir tercih değil; korunması, desteklenmesi ve güvence altına alınması gereken temel ve yaşamsal bir haktır.

Çalışmasına Engel Olma

Kök aileler ve eşler kadınların ücretli bir işte çalışmasına izin vermeyerek de ekonomik şiddet uyguluyor. Kadınların gelir elde etmesinin engellenmesi, şiddet içeren ilişkiler içinde kalmalarına sebep oluyor. Ekonomik zorluklar, birçok kadının şiddet ortamından uzaklaşmasını zorlaştırıyor; kimi zaman imkânsız hale getiriyor.

Üniversite mezunu olmasına rağmen eşinin çalışmasına izin vermediğini ve evliliği boyunca bu nedenle hiç çalışmadığını anlatan bir danışanımız, boşanma sürecinde geliri olmadığı için avukatlık hizmetine ulaşmakta büyük güçlük yaşadığını paylaştı. Şiddetten uzaklaşmak isterken ekonomik engellerle yeniden karşılaştığını aktaran danışanımızı Ankara Barosu’nun Adli Yardım Merkezine ve Gelincik Merkezi’ne yönlendirdik.

Kadınların çalışmasının engellenmesi, kadınları ekonomik bağımlılığa mahkûm eden ve şiddet döngüsünü sürdüren yapısal bir şiddettir; ekonomik bağımsızlık ise şiddetten uzaklaşabilmenin en temel güvencesidir.

Çocukların Araçsallaştırılması

Kadınların şiddet içeren ilişkiden uzaklaşmak için verdikleri mücadelede en sık karşılaştıkları tehditlerden bir diğeri de çocukların velayeti oluyor. Erkekler, ayrılma ya da boşanma sürecinde çocukları bir baskı aracına dönüştürüyor; anneliği kadınlara karşı bir kontrol mekanizması olarak kullanıyor.

Beş yıllık evliliği boyunca şiddete maruz kalan bir danışanımız, ilişkiyi bugüne kadar çocuğu nedeniyle bitiremediğini paylaştı. Boşanma kararı verdiğinde ise eşi tarafından **“Çocuğunu elinden almakla”** tehdit edildiğini anlattı. Çocuğu üzerinden kurulan bu tehdit, şiddetin bitmediğini; yalnızca biçim değiştirdiğini gösteriyor.

Kimi zaman şiddet uygulayanlar için çocuklar, anneye ulaşmanın ve onu kontrol altında tutmanın bir aracı; aynı zamanda açık ya da örtük bir tehdit unsuru haline geliyor. “Çocukları görme” bahanesiyle iletişime geçme girişimleri, danışma merkezimize en sık yansıyan başvurular arasında yer alıyor. Bu yolla şiddet döngüsü yeniden üretilerek; anneye sürekli olarak korku, baskı ve denetim mesajı gönderiliyor. Oysa çocukların güvenliğinin gerçekten gözetildiği bir sistem, kadınların annelikleri üzerinden tehdit edilmediği; haklarının yalnızca mevzuatta değil, uygulamada da güvence altına alındığı bir yaklaşımı gerektiriyor.

Danışma merkezimize başvuran bu danışanımıza, 6284 Sayılı Kanun kapsamında talep edebileceği geçici velayet konusunda bilgilendirme yaparak; çocuğun üstün yararı ve kadının güvenliği temelinde hukuki hakları üzerine dayanışma kurduk. Bu süreçte, çocukların şiddetin devamı için araçsallaştırılmasına karşı koruyucu-önleyici tedbirlerin etkin uygulanmasının ve hak temelli yaklaşımın güçlendirilmesinin hayati olduğunu bir kez daha altını çizdik.

Benzer şekilde, 20 yıllık evliliğini maruz bırakıldığı şiddet nedeniyle sona erdiren bir diğer danışanımız, çocuklarının velayetini almış olmasına rağmen eski eşinin “çocukları görmek” gerekçesiyle evine gelmeye devam ettiğini; kapıyı açmadığında ise kapıyı yumruklayarak tehditkâr davranışlar sergilediğini aktardı. Danışanımızla birlikte güvenliğini güçlendirecek hukuki ve idari başvuru yollarını değerlendirdik. KADES uygulaması, uzaklaştırma kararı, elektronik kelepçe talebi ve çocukla kişisel ilişkinin sınırlandırılması imkânları hakkında bilgilendirdik. Öte yandan, çocukların güvenliğinin ve üstün yararının esas alınması gerektiğini vurgulayarak; babayla görüşmenin annenin güvenliğini riske atmayacak şekilde sağlanabilmesi için Çocuk Teslim Merkezleri hakkında bilgi aktardık. Böylece; çocukların fail tarafından bir temas ve tehdit aracına dönüştürülmesinin önüne geçilebilecek alternatif mekanizmaları birlikte ele aldık.

Bu örnek, çocukların araçsallaştırıldığı durumlarda şiddetin fiziksel temas olmaksızın da sürdürülebildiğini; bu nedenle kadınların ve çocukların korunması için hukuki, sosyal ve kurumsal destek mekanizmalarının eş zamanlı ve etkin biçimde işletilmesinin hayati olduğunu ortaya koyuyor.

2.2 Aile İçi Baskı: Şiddet Ortamına Dönüş ve Desteksiz Mücadele

Ailenin Köstek Olması

Evlilik birliği içinde şiddete uğrayan kadınlar; kök ailelerinin de şiddet kaynağı olması ya da şiddet döngüsünden uzaklaşmalarını engellemesi nedeniyle, sıklıkla aileleri yüzünden şiddet ortamına geri dönmek zorunda kalıyor.

Kadının ailesinden yeterli sosyal destek alamadığını fark eden şiddet faili ise bu durumu kendi lehine kullanıyor ve “zaten gidecek bir yeri yok” düşüncesiyle şiddeti devam ettirme cesareti buluyor.

17 yıllık evliliğinde, evliliğin beşinci gününden itibaren eşinden fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet gören danışanımız, boşanma kararı almak istediğinde ailesinden destek bulamadığını **“Boşanmak istediğimde babamın namusuyla oynamış oluyormuşum,”** sözleriyle ifade etti. Babasının da müdahaleleri ve yargılayıcı tutumu nedeniyle şiddet ortamında kalmaya devam etmek zorunda kaldığını aktardı. Bu örnek; kadınların yalnızca eşleri tarafından değil, kök aileleri tarafından da şiddete maruz bırakılabildiğini; bu çok katmanlı şiddet nedeniyle şiddet döngüsünden çıkmakta ve şiddetsiz bir yaşam kurmakta ne denli zorlandıklarını ortaya koyuyor.

Benzer şekilde, 18 yıllık evliliğini fiziksel ve psikolojik şiddet nedeniyle sonlandırma kararı alan bir başka danışanımız da ailesi tarafından yalnız bırakıldığını ifade etti. Danışanımız, maruz bırakıldığı fiziksel şiddet sonrası uzaklaştırma kararı almamış ve boşanma davası açmıştı. Ancak ailesi, boşanma davasını geri çekmesi ve uzaklaştırma kararını uzatmaması yönünde baskı kurarak, **“İşler yoluna konulur, evliliğinizi düzeltirsiniz”** gibi sözlerle kadına destek olmayıp, kızlarının şiddet içeren ortamdan uzaklaşmasını engelleyici bir tutum sergilemişti.

Kadın danışma merkezimize başvuran kadınların bu deneyimleri, kimi zaman toplumsal normlar ve evliliği sürdürme baskısının, kadınların güvenliğini ikinci plana atabildiğini gösteriyor.

Kadının Çocuğu Geride Bırakması Koşuluyla Kabulü

Şiddet içeren bir ilişkiden uzaklaşmak isteyen kadınlar, çoğu zaman ailelerinin **“çocuklarla gelemeszin”** ya da **“çocuklara biz bakmayız”** yönündeki tutumlarıyla karşılaştıklarını; bu nedenle evliliklerini bitiremediklerini ve şiddet ortamında kalmaya mecbur bırakıldıklarını ifade ediyorlar. Çocuklarından ayrılmayı kabul etmeyen kadınlar için bu yaklaşım, güvenli bir çıkış yolunu fiilen ortadan kaldırıyor ve şiddeti sürdüren koşulları yeniden üretiyor.

Bu tablo, aileyi her koşulda koruyucu bir yapı olarak idealize eden anlayışın ne kadar sorunlu olduğunu gösteriyor. Oysa şiddetle mücadele, yalnızca hukuki mekanizmaların varlığıyla değil; kadınların çocuklarıyla birlikte güvenli bir yaşam kurabilecekleri sosyal destek ağlarının güçlendirilmesiyle mümkün. Aksi halde aile baskısı, şiddetin sona ermesini engelleyen en güçlü araçlardan biri haline gelmeye devam ediyor.

24 yıllık evliliği boyunca fiziksel, psikolojik, ekonomik şiddet ve ısrarlı takibe maruz bırakılan bir danışanımız, eşinden ayrılıp aile evine dönmek istediğinde babası tarafından **“Çocuklarını bırak, gel”** sözleriyle karşılaştığını aktardı. Çocuklarını bırakamayacağını ifade eden danışanımız, bu baskı nedeniyle şiddet içeren aile ortamına geri dönmek zorunda kaldığını ifade etti. Süreç içerisinde uzaklaştırma kararı talep ederek eşini evden uzaklaştırdı; böylece çocuklarıyla birlikte daha güvenli bir yaşam alanı kurma imkânı buldu.

2.3 Toplumsal Aile Algısı ve Şiddetin Sürdürülmesi

Kutsal Annelik/Makbul Kadınlık

Geleneksel toplum yapısında annelik, kadının temel ve vazgeçilmez görevi olarak konumlandırılıyor. Kadınlık kimliği çoğu zaman annelik üzerinden tanımlanıyor; anne olmak, kadın olmanın doğal ve zorunlu bir tamamlayıcısı gibi sunuluyor. Bu yaklaşım anneliği biyolojik bir gerçekliğe indirirken, toplumsal ve kültürel boyutlarını arka planda bırakıyor. Annelik kimliğinin kutsallaştırılması, kadının değerini bu rol üzerinden belirleyen bir anlayışı güçlendiriyor. Makbul kadınlık; fedakârlık, özveri ve kendinden vazgeçme üzerinden tarif ediliyor, kadının bireysel ihtiyaçları ve kimliği görünmez kılıyor. Böylece annelik bir tercih olmaktan çıkıyor, toplumsal bir zorunluluk gibi dayatılıyor.

Kök ailede üretilen baskı ve şiddet, evlilik birliğinde kurulan aile ortamında da sıklıkla kendini tekrar ediyor. Kadınlar, toplum ve aile tarafından dayatılan makbul kadınlık ve kutsal annelik normları üzerinden baskıya maruz kalıyor ve aşılanıyor.

Feminist perspektif anneliği yalnızca biyolojik bir deneyim olarak görmüyor; onu sosyal, kültürel ve politik boyutları olan çok katmanlı bir süreç olarak ele alıyor. Kadınlık kimliği tek bir rol üzerinden tanımlanmıyor; farklı deneyimlerle çeşitleniyor ve yeniden kuruluyor. Bu nedenle anneliğin kutsallaştırıldığı ve makbul kadınlıkla özdeşleştirildiği kalıplar eleştirel biçimde sorgulanıyor. Kadınların özne olarak güçlenebilmesi ve yaşam tercihlerini özgürce belirleyebilmesi için bu normların dönüştürülmesi gerektiği vurgulanıyor.

Bu bağlamda danışma merkezimizden destek isteyen danışanımız iki günlüğüne gittiği bir tatil sonrasında çocuğunu ihmal ettiği gerekçesiyle eşinin **“Nasıl bir annesin sen?”** sözleriyle karşılaştığını ifade etti. Bu durum, kadınlara yüklenen rollerin ne kadar eşitsiz ve kısıtlayıcı olduğunu ve bu rollerin doğrudan psikolojik şiddeti beslediğini gösteriyor.

Bu süreçte kadınlarla birlikte, “ideal annelik” kalıbının üzerlerinde nasıl bir denetim ve suçluluk mekanizmasına dönüştüğünü; bu beklentilerin şiddeti nasıl görünmez kıldığını ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin gündelik yaşamda hangi pratiklerle yeniden üretildiğini ele aldık.

Maruz Bırakılanı Suçlama

Toplumda şiddetin normalleştirilmesi, yalnızca şiddetin görünürlüğü azaltmakla kalmıyor; aynı zamanda şiddet uygulayanın değil, kadının suçlanması anlayışını da pekiştiriyor. Bu durum; kadınların zaman zaman şiddet karşısında kendilerini sorumlu ve suçlu hissetmelerine yol açıyor. Kadınların giydiği kıyafet, dışarıda bulunduğu saat ya da “yeterli tepkiyi veremediği” yönündeki değerlendirmeler, toplumdan kaynaklanan suçlamaların en sık ortaya çıktığı alanlar arasında yer alıyor.

Dini nikahlı eşi tarafından fiziksel ve psikolojik şiddete maruz bırakılan ve sığınağa yerleşen bir danışanımız, sığınaktan sonra aile evine döndüğünde ailesinin kendisini bir odada aç ve susuz bırakarak uyguladığı şiddeti bizimle paylaştı. Dedesinin **“Bırakın, ne yemek ne aş verin, açlıktan gebersin”** dediğini ve her defasına ailesindeki kişilerin kendisine küfür ederek yeniden şiddet uyguladıklarını ifade etti.

Bu örnekler, kadınların yalnızca eşleri ya da partnerleri tarafından değil; kök aileleri ve içinde yaşadıkları toplumsal çevre tarafından da şiddete maruz bırakılabildiğini gösteriyor. Şiddet, bu yönüyle yalnızca bireysel bir ilişki sorunu değil; aile içi hiyerarşiler, namus ve itaat kültürü, evliliği sürdürme baskısı ve makbul kadınlık normları üzerinden yeniden üretilen yapısal bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Toplumda yaygın olan kadınları suçlayıcı yaklaşım ise bu yapısal sorunu görünmez kılıyor. **“Neden ayrıldı?”, “Neden karşılık vermedi?”, “Nasıl bir annesin?”, “Yuvasını dağıttı”** gibi söylemler, şiddetin sorumluluğunu failden alıp kadının davranışlarına yöneliyor. Bu durum; kadınların yaşadığı şiddeti sorgulamamasına, kendisini suçlamasına ve maruz bırakıldığı hak ihlallerini olağanlaştırmasına zemin hazırlıyor. İçselleştirilen suçluluk ve utanç duyguları, kadınların destek mekanizmalarına başvurma süreçlerini geciktirebiliyor ya da tamamen engelleyebiliyor. Böylece kadınlar hem şiddetin doğrudan etkileriyle hem de çevresinin yargılayıcı ve baskılayıcı tutumlarıyla baş başa kalarak; yalnızlık ve çaresizlik duygusunu derinleştiriyor. Şiddet karşısında güçlenmeyi ve hak aramayı zorlaştıran bu toplumsal yapı, failer için de dolaylı bir cesaret alanı yaratıyor. Bu nedenle şiddetle mücadele, yalnızca hukuki yaptırımların işletilmesiyle sınırlı kalmamalı; kadınları suçlayan ve şiddeti meşrulaştıran toplumsal söylemlerin dönüştürülmesini de içermelidir.

Evlilik Birliğini Korumaya Yönelik Uygulamalar/Şiddetin Normalleştirilmesi

2025 yılının **“Aile Yılı”** ilan edilmesinin ardından, toplumda “ideal” görülen evlilik modeline dair söylemlerle geleneksel bir yapı oluşturulmaya çalışılıyor. Bu söylemler kadınlara, maruz kaldıkları her türlü şiddete rağmen, evliliği korumaları gerektiği mesajını veriyor. Mevcut düzen, **“Kol kırılır, yen içinde kalır”** yaklaşımıyla şiddeti katlanılması gereken bir durum olarak göstererek, toplumsal olarak gelenekselleştirmeye çalışıyor. Çoğu kadının deneyimlerinden anlaşılacağı üzere, evliliğin ve aile bütünlüğünün toplumsal ve ahlaki bir değer olduğu, şiddetin bu bütünlüğü bozmak için yeterli bir gerekçe olmadığı hâlâ vurgulanıyor.

Kadınlar, şiddetin normalleştirilmesini ilk olarak ailelerinden deneyimliyor. Eşi tarafından şiddete maruz bırakılan bir danışanımız, annesinin dahi sabır telkin ettiğini ve **“Her ilişkide olur böyle şeyler”** yaklaşımına maruz kaldığını aktardı. Aile içinde yaşanan şiddet, çoğu zaman “özel alan” gerekçesiyle görünmezleştirilip; kadının maruz bırakıldığı şiddet, aile bütünlüğü adına katlanılması beklenen bir gerçeklik gibi sunulabiliyor. Oysa başvurular, kadınların tam da bu görünmezleştirme nedeniyle destek arayışına girdiğini gösteriyor. Kadınlar; yaşadıklarını tanımlamak, maruz bırakıldıkları şiddetin adını koymak, yalnız olmadıklarını görmek ve haklarına dair bilgi edinmek için danışma merkezine ulaşıyor.

Kadınlar, mücadeleye devam edip kolluk kuvvetlerine başvurduğunda da benzer yaklaşımlarla karşılaşıyorlar. Eşi tarafından fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddete maruz kalan bir danışanımız polise gittiğinde, **“Her ailede olur böyle”** denilerek gerekli işlemlerin yapılmadığını ifade etti.

Hastane ve kadınların başvurdukları sosyal hizmet birimlerindeki uygulamalara dair bilgi almak için yaptığımız aramalarda, şiddet nedeniyle hastaneye ulaşan kadınlara verdikleri destekleri anlatan sosyal çalışmacı **“Eşinden söz alıyoruz bir daha yaşanmayacağına dair, aile bütünlüğünü korumaya çalışıyoruz ve bu şekilde onlara destek oluyoruz”** diyerek şiddeti evlilik bütünlüğü çerçevesinde normalleştiren bir yaklaşım sergilediklerini ortaya koydu.

Bu örnekler; kadınların maruz bırakıldıkları şiddetin hem ailelerinde hem de resmî kurumlarda meşrulaştırılmasının şiddetle mücadeleyi nasıl zorlaştırdığını ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sistematik hâlde geldiğini açıkça gösteriyor.

3. KADINA YÖNELİK ŞİDDETE MÜCADELE MEKANİZMALARI

3.1 Kadın Danışma Merkezimizin Öncesindeki Başvurular

Kolluk Birimleri

Şiddete maruz bırakılan kadınların birçoğu, şiddetle mücadele süreçlerinde kolluk birimleriyle doğrudan temas kurmak zorunda kalıyor. Bu temas; kadınların adalete erişiminde, güvenliklerinin sağlanmasında ve destek mekanizmalarına ulaşmalarında belirleyici bir rol oynuyor. Yıl boyunca kadın danışma merkezimizde edindiğimiz deneyimler, kolluk uygulamalarının kadınların güçlenmesi üzerinde olumsuz etkiler yaratabildiğini gösteriyor. Başvuru yapan kadınlar; kolluk personelinin Őikâyetlerini işleme almadığını, faille uzlaőtırmaya yönelik tutum ve söylemlerle başvurudan vazgeçirmeye çalıştığını, aile içi şiddet bürosuna gittiklerinde saatlerce bekletildiklerini, bu yöntemle kadınların vazgeçip eve dönmesini sağlamaya yönelik bir tutum sergilendiğini, hatalı veya yanıltıcı bilgilendirmelerde bulunduğunu ve koruma kararının ihlal edildiği bildirilmesine rağmen gereken işlemlerin yapılmadığını ifade ettiler.

Eőı tarafından şiddete maruz bırakılan bir danışanımız, KADES uygulaması üzerinden polisi çağırdığını gelen polislerin şiddet uygulayan eőe **“Eőinizin çağırısı üzerine geldik”** demesiyle eşinin daha çok öfkelen-diğini ifade etti. Bu örnek, polis müdahalesinin biçiminin, şiddeti yeniden doğurabileceğini ve kadınların kendisini güvende hissetmemesine yol açabileceğini gösteriyor. Danışanımız bu olay sonrasında KADES’i tekrar kullanamadığını, Şikâyetçi olmaktan vazgeçtiğini aktardı.

Bir diğer başvuruda ise, ısrarlı takipte bulunan partneri tarafından farklı şiddet türlerine maruz bırakılan danışanımız, polis merkezine başvurduğunda kolluk görevlilerinin kendisine **“Darp raporun var mı?”, “Olay olduğunda bizi aradın mı?”** gibi sorular yönelttiğini; bu koşulların sağlanmadığı gerekçesiyle başvurusunun dikkate alınmadığını ifade etti. Kanıtlarının olduğunu belirtmesine rağmen **“İnternetimiz yok, CD’ye atıp getir; kanıtın yoksa işlem yapamayız”** şeklinde bir tutumla karőtılaőtıęını aktaran danışanımız, bu yaklaşımın başvuru sürecini fiilen engellediğini dile getirdi.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da koruma kararlarının ihlal edildiğini bildiren çok sayıda kadından, fail hakkında etkili ve caydırıcı bir yaptırım uygulanmadığını sıkça duyduk. 6284 sayılı Kanun kapsamında verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının, birden fazla ihlale rağmen zorlama hapsi gibi yaptırımlar işletilmeden etkisiz bırakıldığı; koruma mekanizmalarının çoğu durumda devreye sokulmadığı ve kadınların can güvenliğine yönelik risklerin göz ardı edildiğini gördük.

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği desteğiyle hazırladığımız ve Eylül ayında yayımladığımız **6284 Sayılı Kanun Uygulamalarını İzleme Raporu¹**, kadınların adalete ve koruma mekanizmalarına erişimde yaşadığı bu yapısal sorunları görünür kıldı. Raporda incelenen 203 dosya üzerinden belirlenen sorunlara iliőtkin yaptığımız bilgi edinme başvuruları ile kadın danışma merkezimize gelen başvurularda aktarılan deneyimler, kadınların yasal haklarına erişimde ciddi engellerle karőtılaőtıęını ortaya koydu.

Rapor bulgularına göre, kolluk birimleri (polis ve jandarma) tarafından verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararları zamanında ve etkili biçimde uygulanmıyor; özellikle uzaklaştırma ve iletiőtım yasağı kararları sıkça ihlal ediliyor. Elektronik kelepçe gibi teknolojik takip araçları ise sınırlı sayıda vakada kullanılıyor ve çoğu durumda etkin bir izleme sağlanmıyor. 6284 sayılı Kanun kapsamında elektronik kelepçe tedbir talebi kabul edilen ve dayanıőtma

¹ Kadın Dayanıőtma Vakfı, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede 6284 Sayılı Kanun Uygulamalarını İzleme Raporu, Eylül 2025, <https://www.kadindayanismavakfi.org.tr/yayinlar/kadina-yonelik-siddetle-mucadelede-6284-sayili-kanun-uygulamalarini-izleme-raporu/>

kurduğumuz danışanımız, bu uygulamayı daha önce bilmediğini ve tedbir kararı verildiğinde başlangıçta kendisini güvende hissettiğini ancak teknik izleme cihazlarının zaman zaman arızalanabildiğini, çalışmayan ya da sağlıklı takip edilmeyen sistemin kendisinin ve kızının güvenlik kaygılarını artırdığını belirtti. Şiddet uygulamayı sürdüren eski eşi hakkında altı aylık uzaklaştırma kararı verilmiş ve hapis cezasına hükmedilmiş; ancak fail denetimli serbestlik kapsamında tahliye edilmişti. Sonraki günlerde elektronik kelepçe uygulanmış olmasına rağmen, fail cihazı kırarak tedbiri ihlal etmiş ve bir süre firari kalmıştı. Bu sürecin ardından kadın danışma merkezimize konuya dair destek almak için ulaşan danışanımızla, yeniden risk değerlendirmesi yaparak hukuki hakları ve güvenlik mekanizmaları konusunda bilgilendirme yaptık. Danışanımız, kurduğumuz bu dayanışma sayesinde hem kendi güvenliği hem de çocuğunun güvenliği konusunda daha güçlü hissettiğini ifade etti.

Tüm bu bulgular, 6284 sayılı Kanun'un uygulamasında yaşanan aksaklıkların, kadınların hukuki süreçlere ve koruyucu mekanizmalara duyduğu güvensizliği derinleştirdiğini gösterirken; aynı zamanda İstanbul Sözleşmesi'nin öngördüğü etkili koruma, önleme ve izleme mekanizmalarının neden hayati olduğunu bir kez daha ortaya koydu.

Danışma merkezine başvuran ve dayanışma kurduğumuz bir danışanımız, kolluk birimleriyle yaşadığı deneyimde sığınaklara ilişkin yanlış ve eksik bilgilendirildiğini ifade etti. Sığınakların işleyişi hakkında **“Orada istediğini yapamazsın”, “Ailenle görüşemezsin”, “Dışarı çıkamazsın”** gibi caydırıcı ifadelerin kullanıldığını aktardı. Bu tür söylemler, kadınların sığınaklara başvurma isteğini zayıflatarak, destek sistemlerine erişimlerini olumsuz etkiliyor ve güvenlik seçeneklerini daraltıyor.

Doğrudan kolluğun kendisinden şiddet gördüğünü aktaran bir danışanımız maruz kaldığı şiddeti; **“Birkaç polis bedenime dokunarak taciz etti. Söz konusu polisler hakkında şikâyetle bulunmak amacıyla karakola gittiğimde ise inanmadılar, hatta bir polis tarafından fiziksel şiddete maruz bırakıldım”** diyerek paylaştı. Şikâyetinin “kendisine inanılmaması” nedeniyle alınmadığını; sözlü başvurunun kabul edilmesi gerektiğini hatırlatmasına rağmen bu yükümlülüğün yerine getirilmediğini aktardı. Yazılı dilekçe sunması halinde kabul edilmesinin zorunlu olduğu bilgisi kendisiyle paylaşılmış olsa da, yaşadığı deneyimler nedeniyle yoğun bir korku geliştirdiğini ve karakola tekrar başvurmakta zorlandığını ifade etti. Savcılığa başvurduğunu, ancak burada da karşı tarafın kadına karşı **“Akıl sağlığı yerinde değildir”** yönünde beyanda bulunabileceği gerekçesiyle şikâyetinin işleme alınmadığını aktardı.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM), şiddetle mücadelede koordinasyonu sağlamakla yükümlü temel mekanizma olarak tanımlanıyor. 6284 sayılı Kanun kapsamında tedbir kararı olan kadınların takip ve işlemlerinin yürütülmesi, şiddete karşı önleyici çalışmaların sürdürülmesi, kadınların ihtiyaç duyduğu psiko-sosyal desteklere erişimin sağlanması, şiddet sonrası sığınağa ulaşmak isteyen kadınların sığınak kabullerinin yapılması ve sığınak hizmetlerinin yürütülmesi ŞÖNİM'in koordinasyon sorumluluğunda bulunuyor. Ancak bu yıl da danışma merkezimize ulaşan kadınların deneyimleri, ŞÖNİM'lerin sunduğu hizmetlerde önemli aksaklıkların devam ettiğini gösteriyor. **“Sığınakta kaldığım dönem bir sığınakta iyi, diğer sığınakta çok sorun yaşadım. İyi olan dönemde kurslara gönderdiler bizi.”** örneğinde olduğu gibi; kreş desteği, psikolojik destek, hobi ve meslek kursları gibi olanakların her sığınakta eşit biçimde sunulmadığını görülüyor.

“Depoda bez ve mama varmış ancak bize günde 3 bez verilirdi. Asla yetmezdi. Çocuğum kakasını yapmasın diye her gün tetikte beklerdim.” Bu örnekte ise danışanımız, kendisi ve diğer kadınların çocukları için sığınaklarda temel besin ve ilaç ihtiyaçlarının yeterince karşılanmadığını ifade etti. Depoda ihtiyaç malzemeleri bulunmasına rağmen kadınlara verilmeyişini öğrendiğinde şikâyet yoluna başvurarak hem kendi haklarına eriştiğini hem de diğer kadınlar için savunuculuk yaptığını ifade etti. Danışanımız bir tanıdığı aracılığıyla temin ettiği kıyafet başlığını sığınağa getirmek istediğinde ise bunların kabul edilmeyip çöpe atıldığını **“Var olanı da vermiyorlar, benim getirdiklerimi de atıyorlar, hiçbir şekilde destek olmuyorlar”** şeklinde ifade ederek geçmiş sığınak deneyimlerine dair paylaşımda bulundu. Bu deneyimler, fiziksel koşulların yetersizliği, çalışanlar tarafından sergilenen özensiz ve kimi zaman etiketleyici yaklaşım ve giriş-çıkış kurallarının aşırı katı uygulanmasının, kadınların iş arama, çalışma ve sosyalleşme gibi günlük yaşam aktivitelerini olumsuz etkilediğini gösteriyor.

ŞÖNİM'lerin koordinasyon rolü fiilen sınırlı kalıyor. Hizmet kapasitesinin artırılması, personel ve kaynak eksikliklerinin giderilmesi ve her sığınakta hizmet standardizasyonunun sağlanması elzem görülüyor. ŞÖNİM'lerin sunduğu hizmetlerde uygulamaya ilişkin çeşitli aksaklıklar devam etmekle birlikte, yüksek can güvenliği riski bulunan bazı başvurularda koruyucu ve destekleyici mekanizmaların işlediğine dair olumlu örneklerle de karşılaştık.

Danışma merkezimize başvuran ve yüksek risk grubunda değerlendirilen bir danışanımız özelinde, ŞÖNİM ile yürütülen koordinasyon sürecinin güçlendirici bir rol oynadığını gözlemledik. ŞÖNİM müdürü ile danışanımızın yaptığı görüşmede kimlik değişikliği sürecinin olası sonuçları değerlendirilmiş; benzer bir başvuruda süresiz gizlilik kararı bulunduğu gerekçesiyle kimlik değişikliği talebinin reddedildiği örneği danışanımızla paylaşılmıştı. Danışanımızın gizlilik kararının süresiz olmadığı bilgisi dikkate alınarak, başvurunun mevcut koşullarda reddedilme ihtimali kendisiyle şeffaf biçimde ele alınmıştı.

Bu durum danışanın moralini olumsuz etkilemiş olsa da, olası ret ihtimali ve ret durumunda gizlilik süresi dolduktan sonra yeniden başvuru seçenekleri ile bunların avantaj, dezavantaj ve güvenlik önlemleri ŞÖNİM tarafından kendisiyle paylaşılmıştı.

Bu örnekte ŞÖNİM'in risk durumunu gözeterek süreci aktif biçimde takip ettiğini, yargı makamlarıyla iletişim kurduğunu ve haklara erişimi kolaylaştırmaya yönelik girişimlerde bulunduğunu gördük. Ancak bu tür iyi uygulamaların sınırlı kalmaması; tüm kadınlar için eşit, erişilebilir ve standart haline gelmesi büyük önem taşıyor. Koruyucu ve önleyici mekanizmaların kişisel inisiyatife bağlı olmaksızın, kurumsal ve sürdürülebilir bir standart çerçevesinde işletilmesi, kadınların adalete ve koruma mekanizmalarına duyduğu güvenin güçlendirilmesi açısından kritik bir gerekliliktir.

ŞÖNİM'e bağlı sığınaklarda kadınlar genellikle en fazla altı ay kalabiliyor. Bu süre, kadınların maruz bırakıldıkları şiddetten uzaklaşarak yeni bir yaşam kurmaları, iş ve barınma ihtiyacını karşılamaları, hukuki süreçlerini tamamlamaları amacıyla belirleniyor. Ancak altı aylık süre, can güvenliği riski devam eden veya ihtiyaç duyduğu destekleri henüz yeterli şekilde alamayan kadınlar için çoğu zaman yetersiz kalabiliyor. Bu durum, kadınların güvenli bir şekilde şiddetten uzaklaşma ve sosyoekonomik olarak güçlenme sürecini kesintiye uğratabiliyor. Dayanışma kurduğumuz bir danışanımız, sığınakta altı ay kaldıktan sonra kendisine **"Süren doldu, seni çıkarıyoruz"** denildiğini ifade etti. Bu örnek; sığınaklarda süre sınırlamasının kadınların süreci güvenli ve desteklenmiş bir şekilde tamamlamasını zorlaştırabildiğini gösteriyor.

Ayrıca sığınaklarda etkin bir takip ve destek mekanizmasının eksikliği dikkat çekiyor. Kadınlar; kalış süreleri boyunca kendi ihtiyaçlarına göre rehberlik, psikolojik destek, hukuki yönlendirme veya çocuk bakım desteği alamıyorlar. Bu durum; kadınların sığınakta geçirdikleri süre boyunca riskleri yönetme ve yaşamlarını yeniden inşa etme kapasitelerini sınırlayarak, sığınak desteğinin etkinliğini düşürüyor. Bu perspektiften bakıldığında; sığınakların yalnızca barınma sağlayan kurumlar olarak değil, kadının bireysel ihtiyaçlarına göre şekillenen, güvenlik ve destek mekanizmalarıyla entegre çalışan bir sistem olarak planlanması gerektiği bir kez daha ortaya çıkıyor.

Kadınların ŞÖNİM ile yaptığı görüşmelerde, sığınaklara ilişkin bilgilerin yeterli ve doğru biçimde aktarılmaması nedeniyle destek mekanizmaları hakkında eksik ya da hatalı bilgilere sahip olabildiklerini gözlemledik. Sığınak bilgisine erişim sırasında kadınlar, **"Sığınak sana uygun değil"** veya **"Orada istediğini yapamazsın"** gibi caydırıcı ifadelerle karşılaştıklarını aktardılar. Bu tür söylemler, kadınların mevcut desteklere erişimini zorlaştırıyor, sığınakların güvenli bir alan olarak algılanmasını güçleştiriyor ve kadınların şiddet içeren ortama geri dönmek zorunda kalma riskini artırıyor.

Adli Birimler

Kadınlar şikâyetçi olmak veya boşanma davası açmak için başvurdukları adliyelerde de çeşitli zorluklarla karşılaşıyorlar. Danışma merkezimize başvuran ve destek isteyen bir danışanımız; maruz kaldığı son şiddet olayının ardından evi terk ederek şikâyetçi olduğunu, ancak hâkimin şiddet uygulayan eşine tutuksuz yargılama kararı verdiğini ifade etti. Kadının bu karara ilişkin savcıya yönelttiği soruya karşılık, savcının **"Sen de erkeklik gururuna küfredmişsin."** şeklinde bir ifade kullandığını aktardı. Bu söylem, şiddet olgusunu bağlamından kopararak failin davranışını gerekçelendiren ve kadını sorumlu tutan bir yaklaşımı yansıtır; adli süreçlerde toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının etkisinin kadınların adalete erişimini ve korunma hakkını zayıflatabildiğini ortaya koyuyor.

Boşanma sürecinde şiddete maruz kalan kadınlar ise şiddetten uzak, bağımsız ve güvenli bir yaşam kurabilmek için yalnızca hukuki bir ayrılık mücadelesi değil; aynı zamanda ekonomik güçlenme ve sürdürülebilir yaşam koşullarına erişim mücadelesi veriyor. Ekonomik güçlenmenin merkezi bir unsuru olan nafaka hakkı, kadının boşanma süreci ve sonrasında temel ihtiyaçlarını karşılayabilmesi ve şiddet döngüsünden kalıcı biçimde uzaklaşabilmesi için hukuken tanınmış bir güvence oluyor. Danışma merkezimiz aracılığıyla bize ulaşan kadınların deneyimlerinden biliyoruz ki; mahkemeler tarafından belirlenen nafakalar pratikte çoğu zaman ödenmiyor. **“Adam iki yerde çalışıyor, asgari ücretli gösteriyor kendini, mahkeme de buna inanıyor.”** örneğinde olduğu gibi; nafaka miktarının artırılması talebiyle dava açan bir danışanımızın davası, şiddet uygulayan eşin fiilen iki farklı işte çalışmasına rağmen kendini asgari ücretli olarak göstermesine ve mahkemenin bu beyana itibar etmesine dayanılarak reddedildi. Uygulamadaki bu tür kararlar, kadınların ekonomik olarak güçlenmesini sağlayan nafaka hakkına erişimi zorlaştırıyor. Ekonomik kaynaklara eşit erişimin sınırlı olduğu ve bakım yükünü büyük ölçüde kadınların üstlendiği bir gerçeklikte nafaka, yalnızca bir maddi destek değil; şiddet döngüsünden çıkabilmenin en büyük etkeni oluyor. Dolayısıyla şiddet uygulayan erkeklerin nafaka yükümlülüğünü yerine getirmemesi ya da eksik yerine getirmesi; yargı makamlarının yeterli ve etkili bir inceleme yapmaksızın nafaka artış taleplerini reddetmesi, kadınların ekonomik olarak zorlanmasına ve şiddet ortamına yeniden dönmesine sebep oluyor.

Kadınların zorluk yaşadığı bir diğer konu ise soruşturma sürecinin çok uzun sürüyor olması. Cinsel şiddete maruz kalan bir danışanımız, olayın ardından adli tıp tarafından kendisinin vücudundan kan ve sürüntü örnekleri alındığını ancak soruşturma sürecinin bütüncül ve ivedi bir şekilde yürütülmediğini ifade etti. Şiddet uygulayanın ifadesinin ancak bir hafta sonra alındığını ve aracının iki hafta sonra incelendiğini, delillerin korunması ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılması bakımından ciddi gecikmeler yaşandığını aktardı. Özellikle cinsel şiddet vakalarında ilk 72 saat, delillerin toplanması ve şüphelinin beyanlarının çelişkisiz şekilde değerlendirilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Buna rağmen gerekli adli ve kolluk işlemlerinin eş zamanlı olarak yürütülmemesi yalnızca cezasızlık riskini artırmakla kalmıyor; aynı zamanda şiddete maruz kalan kadınların adalete erişim hakkını zedeleyerek yeniden travmatize olmasına neden olabiliyor.

İdari Birimler

Şiddete maruz kalan kadınlar eğitimden ve istihdamdan mahrum bırakılabiliyor ya da kendileri geri çekilmek zorunda hissedebiliyorlar. Çalıştıklarında gelirleri ellerinden alınabildiği için hayatlarına dair uzun vadeli plan yapamaz ve geleceklere yatırım yapamaz hale gelebiliyorlar. Bu nedenle mevcut ekonomik koşullarda barınma başta olmak üzere temel ihtiyaçlarının pek çoğunu karşılamakta güçlük yaşıyorlar. Bu durum kadınların şiddet ortamında kalma zorunluluğuna veya farklı şiddet türlerine ve istismara daha açık hâle gelmelerine yol açabiliyor.

Şiddete maruz kalan kadınlar, şiddet ortamından uzaklaşp yeni ve güvenli bir yaşam kurma sürecinde hem maddi destek hem de hukuki koruma mekanizmalarına başvuruyorlar. Bu süreçte kadınların en sık başvurduğu kurumsal mekanizmalar arasında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve bu bakanlığa bağlı Sosyal Hizmet Merkezleri, kaymakamlıklar, valilikler ile Türkiye İş Kurumu yer alıyor. Bu kurumlar aracılığıyla kadınlar; sosyal yardım, geçici maddi destek, barınma imkânı ve istihdama yönlendirme gibi hizmetlere erişerek ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmeye çalışıyorlar. Şiddete maruz kalan ve kaymakamlığa başvurarak maddi destek talebinde bulunan bir danışanımız evini incelemeye geldiklerinde **“Çocuğun yok çalışabilirsin”** diyerek maddi desteğin verilmediğini aktardı. Bu yaklaşımlar; şiddet sonrası yeniden yaşam kurma sürecinde ekonomik desteğin hayati önem taşıdığı gerçeğine rağmen, kadınların şiddet deneyiminin yarattığı çok boyutlu yoksullaşmayı ve güvenli bir yaşam kurma ihtiyaçlarını göz ardı eden değerlendirme pratiklerine işaret ediyor. Bir diğer örnekte ise kaymakamlığa başvuran danışanımız, maruz kaldığı şiddeti ve destek ihtiyacını anlattığında kendisine **“Sığınmaevine git”** denildiğini, ancak sığınağa nasıl gideceğine dair bilgi verilmediğini, sığınağa kabul sürecinde kolluk birimlerine ya da ŞÖNİM’e başvurulması gerektiği yönünde bilgilendirme yapılmadığını ifade etti. Destek sistemlerinin yalnızca yönlendirme yapmakla sınırlı kaldığı, başvuru yolları ve prosedürler konusunda açık, bütünlüklü ve hak temelli bilgilendirme yükümlülüğünü yeterince yerine getirmediği görülüyor. Öte yandan sığınağa gitmek kadınların ekonomik koşullarını artıran ya da iyileştiren bir çözüm de olmuyor.

Kadınların maruz kaldıkları ekonomik şiddetin önemli boyutlarından biri de mülkiyet ve barınma hakkı üzerindeki baskı oluyor. Danışma merkezimize başvuran kadınlar, boşanma ve şikâyet süreçlerinin yanı sıra barınma ve mülkiyet haklarına dair de hukuki destek talep ediyorlar.

Kadınlar; evin ya da taşınmazın kimin üzerine kayıtlı olduğunu öğrenmek, eşin olası mal kaçırma girişimlerini tespit etmek ve devredilip devredilmediğini kontrol etmek amacıyla tapu müdürlüklerine başvurabiliyor. Şiddet uygulayan eşin mal paylaşımını engellemek için taşınmazı üçüncü kişilere devretmeye çalışması durumunda ise tapuya aile konutu şerhi koydurmak ya da mahkeme tedbirleriyle devri engellemek için girişimde bulunabiliyorlar.

Bu başvurular, ekonomik şiddet kapsamında mülkiyetin bir baskı aracı olarak kullanılmasını önlemeyi amaçlıyor. Kadınlar, mülkiyet bilgisine erişip hukuki önlemler alarak haklarını güvence altına alma ve güvenli bir yaşam kurma yönünde adım atıyor.

Bunların yanı sıra, şiddetle mücadele kapsamında ALO 183 Sosyal Destek Hattı kadınların başvurabildiği önemli destek mekanizmalarından bir diğeri. Kadınlar ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarına ilişkin şikâyet, talep ve ihbarlarını iletmek amacıyla Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) üzerinden de başvuru yaptıklarını ifade ediyorlar. Tüm bu mekanizmalar, şiddete maruz kalan kadınların hem korunma hem de ekonomik ve sosyal olarak güçlenme süreçlerinde kritik bir rol oynuyor.

Sağlık Kurumları

Kadınlar, maruz bırakıldıkları şiddetin ardından fiziksel ve ruhsal sağlıklarına ilişkin destek almak için sağlık kurumlarına başvuruyorlar. Bu başvurular; yalnızca tıbbi tedavi ihtiyacından değil, aynı zamanda yaşanan şiddetin belgelendirilmesi ve hukuki süreçlerin başlatılabilmesi açısından da büyük önem taşıyor. Şiddet sonucu oluşan yaralanmaların tedavi edilmesi amacıyla kadınlar kamu ya da özel hastanelerin acil servislerine, devlet hastanelerine veya aile sağlığı merkezlerine başvuruyorlar. Fiziksel darp, kırık, morluk, iç kanama, cinsel saldırı ya da diğer travmatik durumlarda yapılan muayene ve tetkikler, hem sağlık açısından gerekli müdahaleyi sağlıyor hem de olayın kayıt altına alınmasına imkân veriyor. Özellikle darp raporu (adli rapor), şiddetin hukuki olarak belgelendirilmesinde kritik bir rol oynuyor. Koruma kararı, uzaklaştırma kararı ya da ceza soruşturması süreçlerinde önemli bir delil niteliği taşıyor.

Şiddetin etkileri yalnızca fiziksel yaralanmalarla sınırlı kalmıyor. Şiddete maruz kalan ve danışma merkezimizden destek isteyen kadınlarla yaptığımız görüşmelerde; travma sonrası stres bozukluğu, kaygı, depresyon, uyku bozuklukları ve panik atak gibi ruhsal etkiler de sıklıkla görülüyor. Bu nedenle kadınlar, psikolojik ve psikiyatrik destek almak üzere ruh sağlığı birimlerine başvurabiliyorlar. Hastanelerin psikiyatri servisi, toplum ruh sağlığı merkezleri ve psikolojik danışmanlık hizmetleri, kadınların yaşadıkları travmayı anlamlandırmaları ve iyileşme sürecini desteklemeleri açısından önemli bir işleve sahip oluyor.

Cinsel şiddet durumlarında ise sağlık kurumları hem tıbbi müdahale hem de adli süreç açısından özel bir öneme sahip oluyor. Delil toplama, gebeliğin önlenmesi ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara karşı koruyucu tedavi uygulamaları sağlık kuruluşlarında gerçekleştiriliyor. Bu nedenle sağlık kurumlarına yapılan başvurular, şiddet sonrası iyileşme sürecinin ilk ve en önemli adımlarından biri oluyor. Bu başvurular kadınların hem yaşam hakkının korunması hem de adalete erişimlerinin sağlanması açısından hayati bir rol oynuyor.

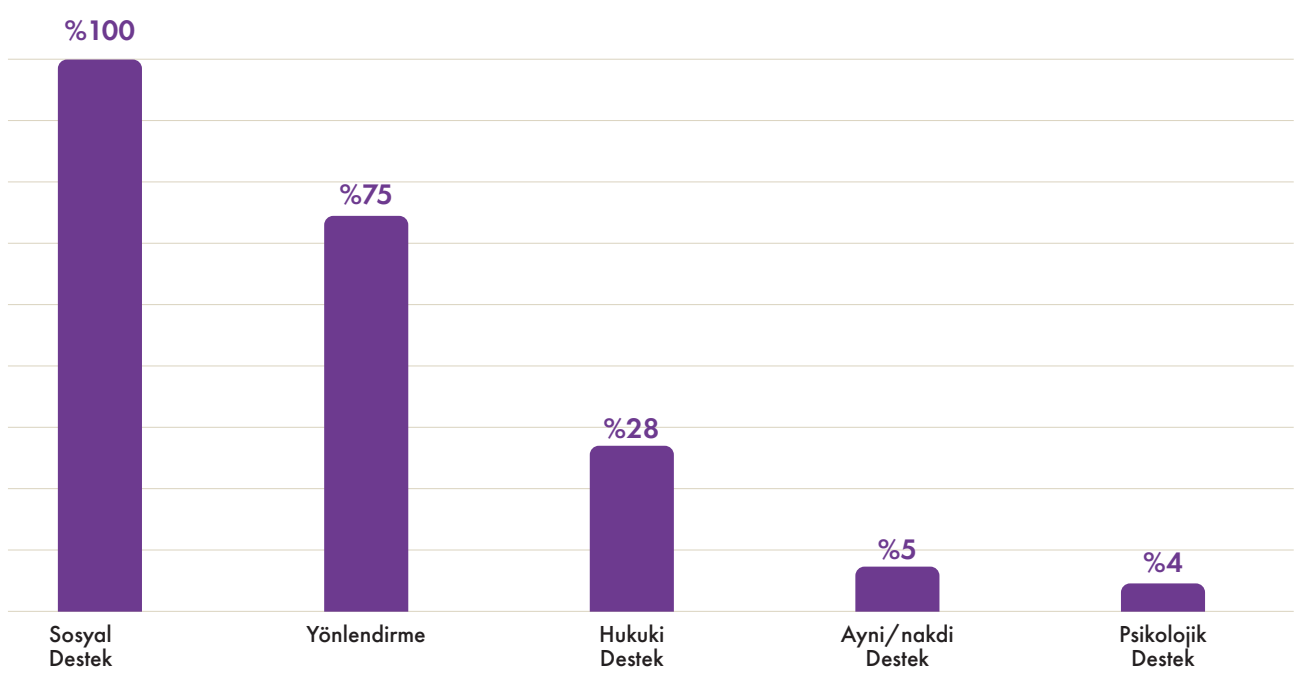
Danışma merkezimize başvuran kadınlar, sağlık kurumlarında yaşadıkları olumsuz deneyimleri de aktarıyorlar. Örneğin eşi tarafından üzerine oturularak nefesi kesilmek suretiyle ağır fiziksel şiddete maruz kalan bir danışanımız darp raporu almak istemesine rağmen hastanede görevli polis tarafından **“Darp raporu alırsan şikâyet etmen gerekir, şikâyet edersen tekrar o eve döneceksin, seni öldürebilir”** şeklinde yönlendirildiğini; bu yaklaşımın kendisini daha da güvensiz hissetmesine neden olduğunu ve darp raporu almadan şikâyetçi olmaktan vazgeçtiğini ifade etti. Bu aktarımlar, şiddetle mücadele mekanizmalarındaki görevlilerin tutumlarının kadınların başvuru süreçlerini olumsuz etkileyerek koruyucu ve önleyici mekanizmalara erişimi zayıflatabildiğini gösteriyor.

Danışanlarla yürüttüğümüz takipli görüşmelerde; yaşadıkları şiddet deneyimlerini, daha önce başvurdukları şiddetle mücadele mekanizmalarının nasıl işlediğini ve erkek şiddetinin farklı boyutlarını birlikte ele alıyor; hukuki destek sürecinde bu tür durumlarla karşılaşıldığında hangi yolların izlenebileceğini ve ne tür önleyici adımlar atılabileceğini konuşuyoruz. Bu süreçte kadınlarla dayanışma ilişkisi kurarak, şiddetle mücadele mekanizmalarında karşılaşılmaması muhtemel olumsuz tutumlara karşı haklarımızı nasıl savunabileceğimizi, başvuru süreçlerinde nelerle karşılaşabileceğimizi konuşuyoruz.

4. KADIN DANIŞMA MERKEZİ DESTEĞİ

2025 yılında bizimle ilk kez iletişime geçen **465 kadınla toplamda 1166 görüşme** gerçekleştirdik. Şiddet nedeniyle bizimle iletişime geçen kadınların **tamamına sosyal destek, %28'ine hukuki destek, %4'üne psikolojik destek, %5'ine ayni/nakdi destek** sağladık.

Dayanışma kurduğumuz kadınların %75'ini ise ihtiyaç duydukları desteklere ulaşabilecekleri şiddetle mücadele mekanizmalarına ve kadınların ihtiyaçlarına ve taleplerine göre sosyal yardımlara, belediyelerin ilgili birimleri gibi kamu kurumlarına yönlendirdik.

4.1 Sosyal Destek

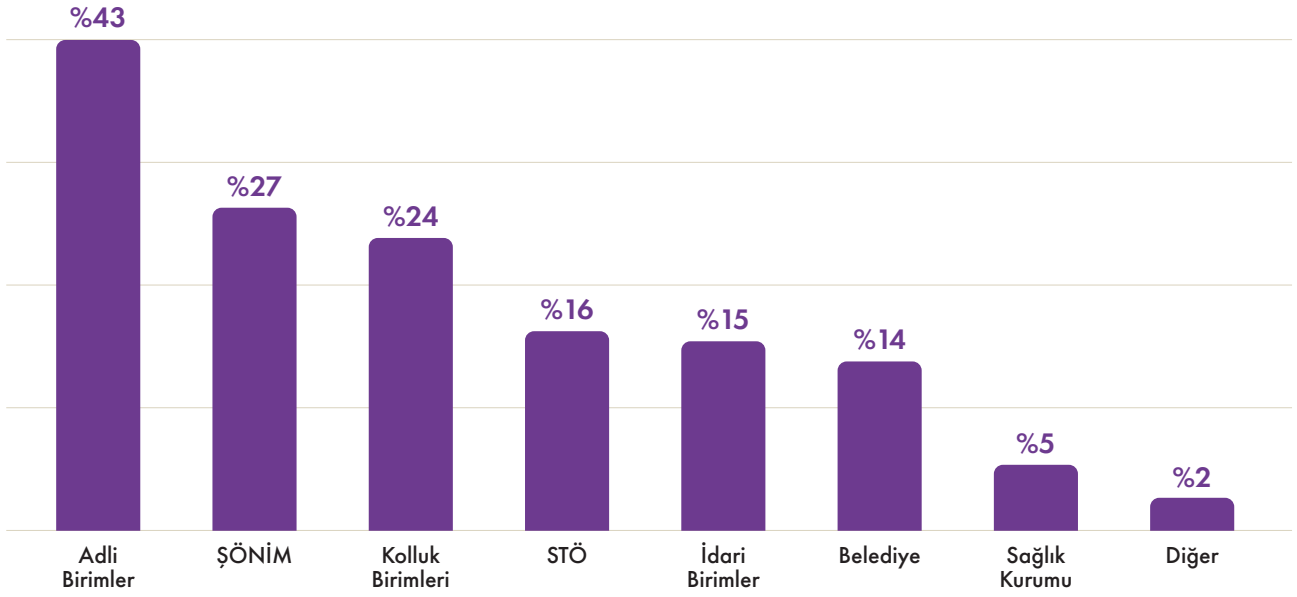
Şiddete maruz bırakılan kadınlara kadın danışma merkezimizde sosyal, psikolojik ve hukuki destek sağlayarak dayanışma kuruyoruz. Kadın danışma merkezimize yüz yüze, telefon ve e-posta aracılığıyla başvuran kadınlarla ilk temas sosyal çalışanlar ve gönüllüler tarafından kuruluyor ve kadınlarla gizlilik ve güvenlik ilkeleri doğrultusunda görüşmeler gerçekleştiriyoruz. Kadınlar; maruz bırakıldıkları şiddeti tanımlamak, hukuki hak ve seçenekleri hakkında bilgi almak, boşanma ve velayet gibi hukuki süreçlere ilişkin destek talep etmek, psikolojik destek almak ya da deneyimlerini paylaşmak için bize başvurabiliyorlar. Merkezimize başvuran bütün kadınlara ilk temasta ve sonrasında sosyal destek sunarken, ihtiyaçlarına yönelik hukuki ya da psikolojik desteğe ilişkin görüşmeler gerçekleştiriyor ve ilgili kurumlara yönlendiriyoruz.

2025 yılında kadın danışma merkezimize yapılan başvuruların tamamında sosyal destek talebi vardı. Sağladığımız sosyal destek kapsamında, kadınların şiddetle mücadele sürecinde karşılaştıkları güçlükleri, ihtiyaçlarını ve duygularını birlikte ele alıyor; yaşadıklarını suçlanma ve önyargılardan uzak bir ortamda paylaşabilecekleri güvenli bir alan sunuyor, güçlenmelerini ve kendi kararlarını verebilmelerini destekleyen bir dayanışma zemini kuruyoruz. Kadınların yerine karar almadan, ihtiyaç duydukları desteğe ilişkin seçeneklerini risk ve ihtiyaç analiziyle birlikte değerlendiriyor, kendi yol haritalarını oluşturmaları sürecine eşlik ediyoruz.

Görüştüğümüz kadınları yargılamadan dinliyor, kararlarına saygı duyuyor, onlar adına karar vermemek için yönlendirici olmadan ve hiyerarşi kurmadan dayanışma kuruyoruz. Kadınlar, başvurdukları çoğu kurum ve kuruluşta kendilerini dinlenmemiş ve ihtiyaçları karşılanmamış hissettiklerini, ancak bizimle yaptıkları görüşmelerde bunun aksini deneyimlediklerini paylaşıyor. Bu çerçevede bir danışanımız, maruz bırakıldığı şiddet sebebiyle

kurumlardan alamadığı desteği feminist ilkelerle kurduğumuz dayanışma sayesinde alabildiğini **“Sizden başka beni dinleyen kimse yokmuş gibi hissediyorum. Şu ana kadar belki kırk kapı aşındırdım kimse sizin gibi beni anlıyormuş gibi hissetmiyorum”** sözleriyle ifade etti.

Şiddetle mücadelede, şiddete maruz bırakılan kadınların güvenliğinin sağlanması, haklarına erişiminin güçlendirilmesi ve güçlenme süreçlerinin desteklenmesi amacıyla; kamu kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları tarafından sunulan psikososyal, hukuki, ekonomik ve yönlendirici hizmetlerin, bütüncül ve eşgüdümlü biçimde sağlanması gerektiğini düşünüyoruz.

Kadınlarla yürüttüğümüz sosyal destek çalışmamız kapsamında toplam 680 yönlendirme yaptık. Bu yönlendirmelerin %43'ü adli birimlere, %27'si ŞÖNİM'e, %24'ü kolluk birimlerine yapıldı. Bunun yanı sıra %16 oranında sivil toplum örgütlerine, %15 oranında idari birimlere, %14 oranında belediyelere, %5 oranında sağlık kurumlarına ve %2 oranında diğer kurumlara yönlendirme gerçekleştirdik. Bu tablo, kadınların şiddet karşısında birden fazla kuruma başvurmak zorunda kaldığını ve haklarına erişimin çok katmanlı bir kurumsal yapı içinde mücadele gerektirdiğini gösteriyor.

Kadınları yönlendirdiğimiz tüm kamu kurumlarının, mevzuatla tanımlanmış açık sorumlulukları ve yükümlülükleri bulunuyor. Şiddetle mücadele; adli mercilerden kolluk birimlerine, ŞÖNİM'lerden belediyelere ve sağlık kuruluşlarına kadar bütüncül ve eşgüdümlü bir kamusal sorumluluk alanı. Ancak bu kurumların görevlerini etkin, zamanında ve hak temelli bir yaklaşımla yerine getirmemesi durumunda, kadınların şiddetle mücadelesi ve adalete erişim hakları zedeleniyor. Bu durum, şiddetin yalnızca bireysel değil; kurumsal ihmaller ve yapısal eşitsizlikler tarafından da yeniden üretildiğini ortaya koyuyor.

Sosyal destek sürecinde gözlemlediğimiz üzere, kadınlar çoğu zaman aynı talep için birden fazla kuruma başvuruyor; haklarını elde edebilmek için uzun ve yıpratıcı süreçlerle karşılaşabiliyor. Bu nedenle şiddetle mücadelede kurumsal sorumluluğun güçlendirilmesi, kamu mekanizmalarının etkin işletilmesi ve kadınların haklarına engelsiz erişiminin sağlanması hayati önem taşıyor. Şiddetin yapısal bir sorun olduğu gerçeği, ancak kamu kurumlarının yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirmesi ve kadınların güvenliğini önceleyen bir politik yaklaşımla dönüştürülebilir. Bir danışanımız bu durumu **“Şiddet ortamından uzaklaşmak için sığınağa başvuru yaptım ancak başvurumu kabul etmediler. Jandarmaya eşim ve ailem hakkında uzaklaştırma kararı çıkartmak ve şikayet başvurusunda bulunmak istedim ancak jandarma da engelleyerek beni ŞÖNİM'e gönderdi”** diyerek belirtti.

Kadınların deneyimleri üzerinden şiddetle mücadele mekanizmalarının işleyişine dair izleme yapma ve aksaklıkları görünür kılma imkânı elde ediyoruz. Her kadının deneyiminin ve ihtiyacının biricik olduğunun bilinciyle, bütüncül ve kadınların özne olduğu bir yaklaşımla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu veriler, kadınların şiddetten uzaklaşabilmesi için sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesinin hayati olduğunu; sosyal politikaların aileyi değil kadınların bağımsız yaşam kurma hakkını merkeze alması gerektiğini gösteriyor.

4.2 Psikolojik Destek

2025 yılında Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınların **%4üne (20 kadın)**, gönüllü psikologlarımız aracılığıyla 9 ay süreyle psikolojik destek sağladık. Toplamda 20 kadınla **400** seans gerçekleştirdik.

Psikolojik destek sürecinde yalnızca şiddete bağlı yaşanan travmanın etkilerini onarmaya değil; şiddeti tanımlamaya, sınırları birlikte konuşmaya ve güvenli alanlar oluşturmaya odaklanıyoruz. Kadınların yaşadıklarını bireysel bir sorun olarak değil, eşitsizliklerin ve güç ilişkilerinin bir sonucu olarak ele alıyor; deneyimlerini bu bağlam içinde anlamlandırabilmeleri için dayanışma temelli bir zemin kuruyoruz. Başvurularda sıklıkla karşılaşılan, fail yerine kendini suçlama, yoğun utanç ve değersizlik hisleri, geleceğe dair umutsuzluk ve adli/idari süreçlerde yaşanan aksaklıklara bağlı güvensizlik, destek sürecinin önemli bir parçasını oluşturuyor. Bu süreçte, suçluluk ve utanç duygularının kadınlara ait olmadığını birlikte hatırlıyor, her kadının kendi gücünü ve sözünü yeniden kurabileceği bir destek ilişkisini birlikte örüyor.

Psikolojik destek çalışmalarımızda, şiddete maruz bırakılan kadınların yaşadıklarının yarattığı duygusal ve bilişsel etkileri görünür kılmayı ve anlamlandırmayı esas alıyoruz. Görüşmelerde, kadınların sorumluluğu faile ait olan şiddet karşısında kendilerini suçlamamalarını destekleyen, hak temelli ve güçlendirici bir yaklaşım benimsiyoruz. Kadınlara birlikte, kontrol edebildikleri ve değiştirebilecekleri alanlara odaklanan, kısa ve orta vadeli hedefler belirlemeye yönelik çalışmalar yürütüyoruz.

Psikolojik destek sürecinde, kadınların kendi öz kaynaklarını fark etmelerini ve güçlenmelerini merkeze alıyoruz. Şiddetin yarattığı öfke, kaygı ve korku gibi duyguların bastırılması yerine güvenli biçimde ifade edilmesini ve dönüştürücü bir güç olarak kullanılmasını destekliyoruz. Böylece kadınların özne olarak güçlenmelerine, sınır koyabilmelerine ve yaşamlarına dair karar süreçlerinde daha etkin rol alabilmelerine alan açıyoruz. Yaşadıklarından dolayı uzun süredir değersizlik hissi yoğun olan bir danışanımız duygularını şöyle ifade etti; **“Uzun bir süredir öfkeliyim, hiçbir şey yapmak istemiyorum ve değersiz hissediyorum. Sürekli bir sesin ‘sen yapamazsın, sen edemezsin’ dediğini duyuyorum.”**

Kadın danışma merkezi sayesinde kurduğumuz bu dayanışma, kadınların yalnız olmadıklarını hissetmelerini ve şiddetsiz bir yaşam kurma yolunda psikososyal olarak desteklenmelerini amaçlıyor. Psikolojik destek, kadınların şiddet döngüsünü fark etmeleri ve bu döngüden çıkabilmeleri için kritik bir dayanışma alanı olmaya devam ediyor.

Psikolojik Destek Grup Çalışmaları ve Dayanışma Alanları

2025 yılında bireysel psikolojik danışmanlık desteğinin yanı sıra, kadınların kolektif deneyimlerini paylaşabildikleri ve birbirlerinden güç alabildikleri grup çalışmaları ve kadın buluşmaları da gerçekleştirdik. Bu çalışmalar, yalnızca bireysel iyileşme süreçlerini değil; dayanışma yoluyla güçlenmeyi, yalnızlık duygusunu azaltmayı ve ortak deneyimlerin görünür kılınmasını hedefledi.

a. Üniversite Buluşmaları

Her yıl olduğu gibi 2025 yılında da öğrencilerle bir araya geldik; hukuk, tıp, sosyal hizmet, psikoloji ve sosyoloji gibi farklı bölümlerden öğrenci topluluklarının davetiyle kadına yönelik şiddete dair farkındalığı artırmak, dijital ve flört şiddetini konuşmak üzere buluşmalar gerçekleştirdik.

b. Afet Sonrası Güçlenme Atölyeleri

Eylül ayında depremden etkilenerek Ankara'ya göç etmiş kadınlarla beş oturumluk bir atölye süreci yürüttük. Bu buluşmaların en önemli kazanımlarından biri, kadınların suçluluk hissetmeden evden çıkabildikleri güvenli bir alanın yaratılması oldu. Katılımcılar, yaşadıkları zorlukların yalnızca kendilerine ait olmadığını, benzer deneyimlerin başka kadınların hayatında da karşılık bulduğunu duyma ve paylaşma imkanı buldular. Grup ortamı, yoğun ve ortak duyguların ifade edilebildiği; sosyal ve kültürel ihtiyaçların dile getirildiği bir dayanışma zemini sundu. Atölyeye katılan bir danışanımız **“Yalnızlıktan ve hep aynı ortamlardan, çocuk bakımı ve ev sorumluluklarından uzaklaşmak için katılıyorum ve atölye bana çok iyi geliyor, keşke daha sık olabilse”** diyerek deneyimini paylaştı.

Öne çıkan temalar arasında bakım yükünün adaletsiz biçimde kadınların omuzlarında toplanması, maddi zorluklar ve afet sonrası değişen yaşam koşullarına uyum güçlükleri yer aldı. Bu başlıklar, afetin yalnızca fiziksel değil; toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikleri derinleştiren bir etki yarattığını da ortaya koydu.

c. Deneyim Paylaşım Atölyesi

25 Aralık 2025 tarihinde, şiddetle mücadele alanında çalışan kurumlarla gerçekleştirdiğimiz deneyim paylaşım atölyesinde, kadın merkezli ve güçlendirici psikososyal destek yaklaşımlarını ele aldık. Kadınların destek mekanizmalarına erişimde karşılaştıkları engellerin yanı sıra alanda çalışanların ikincil travma, tükenmişlik ve öz bakım ihtiyaçlarını birlikte konuştuk.

Tükenmeden mücadeleyi sürdürebilmek için kendi ihtiyaçlarımızı gözetmenin önemini birlikte hatırladık. Duygularımıza alan açtık, yalnız olmadığımızı yeniden deneyimledik ve özbakım pratiklerini gündemimize aldık. Zaman zaman hissettiğimiz çaresizliği açıkça konuşmanın, bu duyguyu hafiflettiğini ve kolektif bir güce dönüştürdüğünü gördük. Birbirimize alan açmanın, yükü paylaşmanın ve dayanışmayı büyütmenin ne kadar hayati olduğunu bir kez daha deneyimledik.

Bu buluşma, yalnızca bireysel iyilik halimiz için değil, kadınlarla kurduğumuz dayanışmanın ve sağladığımız psikososyal desteğin sürdürülebilirliği açısından dayanışma ve öz bakımın önemini görünür kıldı.

d. Psikodrama Grup Terapisi Süreci

Eylül 2025 – Ocak 2026 tarihleri arasında, psikolojik destek başvurusunda bulunan kadınlarla birlikte toplam 16 oturum süren bir psikodrama grup terapisi süreci yürüttük. Bu süreçte, kadınlarla birlikte deneyimleri sahneledik, yeniden anlamlandırdık ve dönüştürmenin imkânlarını aradık. Güvenli bir grup alanı oluşturarak, her birimizin hikâyesinin kolektif bir zeminde karşılık bulabildiğini deneyimledik.

Ev içi şiddet, ekonomik bağımsızlık arayışı, yas süreçleri, aile içi ilişkilerde aktarılan yükler, sınır koyma güçlüğü, değersizlik, içselleştirilmiş suçluluk, yalnızlık duyguları ve güçlenme ihtiyacı öne çıkan temalar oldu. 16 haftalık sürecin sonunda, kadınlarla birlikte kendilik değerindeki artışı, sınır koyma becerisindeki güçlenmeyi ve suçluluk duygusundaki azalmayı gözlemledik. Dayanışmanın dönüştürücü etkisini birlikte yaşadık. Bu grup, yalnızca travmatik deneyimlerin paylaşıldığı bir alan olmadı; aynı zamanda umutla yeniden bağ kurduğumuz, kendi gücümüzü fark ettiğimiz ve birbirimizden güç aldığımız bir dönüşüm sürecine evrildi.

Gerçekleştirdiğimiz tüm grup çalışmaları bize bir kez daha gösterdi ki, psikolojik destek yalnızca bireysel bir iyileşme süreci değildir. Biz birlikte düşündükçe, birlikte konuştukça ve birlikte dönüştürdükçe güçleniyoruz. Deneyimlerin paylaşıldığı, görünür kılındığı ve kolektif olarak ele alındığı bu alanlar, şiddetin yarattığı yalnızlaştırıcı etkiyi azaltarak dayanışma üzerinden güçlendirici bir etki yaratıyor.

4.3 Hukuki Destek

2025 yılında Kadın Danışma Merkezimize başvuran kadınların **%28'ine (132 kadın)** gönüllü avukatlarımız aracılığıyla toplamda **316 kez** hukuki destek sağladık.

Danışma merkezimizde sosyal çalışmacılarla yapılan görüşmelerin ardından, hukuki süreçleri hakkında bilgi almak isteyen kadınlara gönüllü avukatlarımız tarafından tek seferlik ya da tekrarlayan görüşmelerle hukuki destek sağlıyoruz. Bu görüşmelerin içeriğini boşanma, velayet, nafaka, 6284 sayılı Kanun kapsamında verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararları, şikayet mekanizmaları ve ceza davası süreçleri oluşturuyor.

Şiddete maruz bırakılan kadınlar için hukuki başvuru mekanizmalarına erişim, yalnızca bir hak arama süreci değil; güvenli bir yaşam kurmanın, şiddet döngüsünden çıkmanın ve güçlenmenin temel adımlarından biri. Kadın danışma merkezimizde sunulan hukuki danışmanlık desteği, kadınların maruz bırakıldıkları şiddeti tanımlayabilmeleri, haklarını talep edebilmeleri ve mevcut başvuru yollarını değerlendirebilmeleri açısından kritik bir öneme sahip.

Başvuran kadınların yalnızca %16'sının 6284 sayılı Kanun kapsamında bir başvurusu ya da koruma kararı bulunması, koruyucu mekanizmaların pratikte yeterince erişilebilir olmadığını gösteriyor. Benzer şekilde kadınların yarısından fazlasının suç duyurusunda bulunmamış olması, adalete erişimde yaşanan güvensizlik ve yıpratıcı süreçlerle yakından ilişkili.

Hukuki başvuru mekanizmalarına erişim, yalnızca yasal düzenlemelerle değil, bu düzenlemelerin uygulanmasını mümkün kılan kamusal kaynakların varlığıyla da yakından ilişkili. Adli yardım birimleri, ekonomik imkânları sınırlı olan kadınların hukuki destek alabilmesini ve hak arama sürecine eşit koşullarda katılabilmelerini sağlayan en temel araçlardan biri. Ancak 2025 yılı içerisinde Türkiye genelinde baroların adli yardım bütçelerinde yaşanan kesintiler, bu mekanizmanın etkinliğini zayıflatarak şiddete maruz bırakılan kadınların adalet sistemine erişimi açısından ciddi riskler doğurdu.

Kadın dayanışması perspektifinden bakıldığında, adalete erişim bir ayrıcalık değil, temel bir haktır. Adli yardıma erişimde yaşanan kısıtlar; koruma kararlarına başvuru, boşanma ve velayet davaları, nafaka talepleri ve cezai başvuru süreçlerine katılım gibi pek çok kritik alanda kadınların yalnızlaşmasına ve hak kayıpları yaşamasına neden olabiliyor. Bu nedenle, adli yardım sisteminin güçlendirilmesi, yeterli ve sürdürülebilir bütçelerle desteklenmesi ve kadınların ihtiyaçlarına duyarlı biçimde yapılandırılması gerekiyor.

Başvuran kadınların %54'ünün ücretli bir işte çalışmıyor olması ve yalnızca %36'sının düzenli gelir kaynağı bulunduğunu belirtmesi, ekonomik bağımlılığın şiddet döngüsünü derinleştiren temel faktörlerden biri olduğunu ortaya koyuyor. Artan ekonomik yoksulluk, kadınların hukuki mekanizmalara erişimini doğrudan sınırlıyor. Özellikle ekonomik bağımsızlığı olmayan ya da bakım yükü nedeniyle düzenli gelire erişemeyen kadınlar için dava harç ve masrafları, noter ve ulaşım masrafları, belge temini, barınma ve çocuk bakım giderleri ciddi bir engel oluştururken, adli yardım mekanizmasındaki bütçesel kısıtlamalar da bu tabloyu ağırlaştırıyor. Ekonomik güvensizlik, kadınların şiddet uygulayan kişiye bağımlı kalmasına ve hukuki süreç başlatma kararını ertelemesine yol açabiliyor.

Bu nedenle hukuki destek, yalnızca mevzuata ilişkin bilgilendirme değil; kadınların ekonomik engeller nedeniyle hak arama sürecinden dışlanmasını önlemeye yönelik bütüncül bir güçlenme alanı olarak ele alınmalıdır. Kadınların güvenli bir yaşam kurabilmeleri ve şiddet döngüsünden çıkabilmeleri, adalet mekanizmalarına kesintisiz ve nitelikli erişimle mümkün. Kadın Dayanışma Vakfı olarak, adli yardım hizmetlerinin güçlendirilmesinin şiddetle mücadelede hayati bir rol oynadığını vurguluyor; kadınların hak arama süreçlerinde yalnız bırakılmadığı, kapsayıcı ve erişilebilir bir adalet sistemi için dayanışmayı büyütmeyle devam ediyoruz.

Kadın Dayanışma Vakfı

bilgi@kadindayanismavakfi.org.tr

www.kadindayanismavakfi.org.tr

Mithatpaşa Cad. no:61/12 06420 Kızılay/Ankara

 0 312 430 40 05
0 312 432 07 82

 [kadindayanismavakfi](https://www.instagram.com/kadindayanismavakfi)

 [kadin-dayanisma-vakfi](https://www.linkedin.com/company/kadin-dayanisma-vakfi)

 [kadindayanismavakfi](https://www.facebook.com/kadindayanismavakfi)

 [@kadin_dv](https://twitter.com/kadin_dv)